Војнопензионерске теме и дилеме

НАЈАВА БОЉИХ ДАНА ЗА ГРАЂАНЕ ТРЕЋЕГ ДОБА

Пакет мера који је донела држава представља углавном једнократна давања, у већини намењена пензионерима, борцима и социјално угроженим лицима. Исплата се очекује у првој половини септембра, а онда следе анализе које ће показати за колико процента ће се крајем године увећати месечна примања пензионера, у складу са швајцарском формулом и обећањем да пензије расту брже од плата.

Овминулом Видовдану председник Србије Александар Вучић представио је пакет подршке државе грађанима. Биће то нова улагања у људе, која ће им омогућити побољшање животног стандарда. Практично 1.663.000 пензионера добиће 377,2 милиона евра једнократне помоћи. Укупно за пензионере, угрожене и борце биће издвојено 600 милиона евра. Та мера односиће се на више од три милиона грађана. Председник је изјавио да ће мере бити нарочито значајне за грађане слабијег имовног и економског стања и за пензионере и најавио да ће, ако будемо имали стопу раста вишу од три одсто, пре краја године бити знатно увећане плате и пензије.

„Ја желим да кажем да је од 2020. до 2026. године реалан раст пензија, односно номинални раст пензија, 117,1 одсто, а реалан раст пензија је 45,3 одсто. Дакле, када урачунате инфлацију, када све друго урачунате, реално су пензије у последњих шест година порасле за 45,3 одсто", рекао је Вучић.

Према најавама и ове године ће месец дана пре него што је то до сада било уобичајено, бити повећане пензије, што ће омогућити да грађани трећег доба добију увећане пензије већ почетком јануара 2027. године.

Једнократна новчана помоћ према најавама уследиће у првој половини септембра. У прву категорију пензионера који ће добити помоћ улазе они који примају пензију до минималне пензије од 31.092 динара. „То су пољопривредни пензионери, где је минимална пензија 24.000 и то су самосталне делатности, они који немају кумулативно испуњене услове, најмање 15 година радног стажа и 65 година старости", објаснио је Вучић и додао да тих пензионера има нешто више од 459.000. Истакао је да ће они добити једнократну уплату вредну 35.000 динара, што, како каже, значи да ће неки од њих добити и до 1,5 вредности своје пензије.

У другу категорију улазе пензионери који примају пензију између 31.092 динара и 56.851 динар и њих има 548.060. Сви остали који имају пензије више од просечних, дакле њих је 655.384 – то су људи нешто имућнији, који релативно пристојно, или пристојно, или сасвим пристојно, или добро могу да живе, у зависности од тога која је висина те пензије – добиће подршку од 20.000 динара.

Корисници социјалне помоћи добиће једнократну уплату од 25.000 динара. Примаоци дечјег додатка такође ће добити 25.000 динара по детету. Исто толико добиће корисници борачког додатка. Њих је укупно 4.929. Примаоци борачког додатка добиће, као најсиромашнији и онај социјално најугроженији слој, 25.000 динара. Сви остали борци, којих је, без прималаца борачког додатка, 91.259, добиће додатних 10.000 динара.

Најављено је да ће у оквиру пакета мера за побољшање животног стандарда грађана бити уведени нови лекови на рецепт. Реч је о лековима за слабости срца и против згрушавања крви. За те лекове грађани ће плаћати учешће, а да су до сада плаћали износ у целости. Биће то трајна мера.

Држава ће обезбедити 30.000 ваучера у појединачној вредности од 10.000 динара, које ће пензионери са месечним примањима до 80.000 динара моћи да искористе за одмор у Србији. У ову сврху држава је определила укупно 300 милиона динара.

Председник истиче да је ово израз захвалности за разумевање које су пензионери показали током спровођења државних реформи. „То су људи који су на најбољи начин разумели реформе, тешке реформе, да бисмо земљу довели у ову ситуацију да пензије могу изузетно брзо да се увећавају и да можемо да размишљамо о оваквим једнократним давањима која више нису мала, већ су велика. Радимо то зато што смо највећи део терета тада пребацили управо на пензионере. Ми смо убрзаним активностима запошљавали људе, повећавали плате много брже него пензије и зато желимо да се одужимо пензионерима. То је наш дуг и то је наша обавеза", рекао је председник Вучић.

Током безмало четири године реформи пензионерима су редовно умањивана месечна примања, мада се сматра да су пензије приватна имовина. Пензионери стога очекују да им држава врати умањена средства, тако што би то учинила у истом броју месечних рата, исто онако као када су умањивана примања. Јавне финансије су све боље, па би најбоље захвалност према пензионерима могла да се искаже управо враћањем новчане имовине.

Да би се у целости исплатио пакет мера држава неће морати да се задужи. Тих 600 милиона евра, само је 11 одсто од онога колико Србија има у државној каси – пет милијарди евра. Инфлација је на нивоу око три одсто и под сталном је контролом. Стопа јавног дуга је на веома ниском нивоу и износи 43,7 одсто бруто друштвеног производа. То је упола мање од многих европских држава.

Најављено је и то да ће сви пунолетни грађани такође добити једнократну уплату. Износ још увек није познат, али треба знати ко добије једнократну помоћ као пензионер, неће моћи да рачуна на ту помоћ. Дакле, добитак ће моћи да се, вероватно, оствари само по једном основу.

Пакет мера требало би да буде увертира за предстојеће усклађивање пензија које ће уследити крајем године. Већ неколико пута из државног врха стижу најаве да ће и овога пута увећање бити веће од такозване швајцарске формуле, по којој се усклађују примања грађана трећег доба.

Према пројекцијама из Фискалне стратегије за период 2026-2029, текући дефицит платног биланса износиће у просеку 5,2% БДП-а.

Најављене озбиљније реформе текуће буџетске резерве, како наводи Фискални савет Србије поново су одложене, иако је реч о једном од најмање регулисаних механизама у систему јавних финансија. ,,Текућа буџетска резерва дозвољава Влади да троши одређени износ буџетских средстава без одобрења парламента, па би она требало да буде веома ограничена и намењена за финансирање само мањих, непредвидивих расхода. Међутим, овај инструмент у Србији се већ годинама користи и за финансирање политика и расхода мимо усвојеног буџета, а који по својој природи нису ни изузетни ни непредвидиви. Због тога је Фискални савет више пута указивао на потребу да се дозвољени износ буџетске резерве смањи са садашњих 4% буџетских прихода, да се јасније дефинишу услови под којима се ова средства могу користити и да се унапреди транспарентност у њеном коришћењу. Неке од ових измена биле су планиране средином претходне године у првој верзији прошлогодишње Фискалне стратегије. Међутим, већ ревидирана верзија те Стратегије, која је објављена крајем претходне године, ове важне мере потпуно је изоставила – без било каквог објашњења. Слично се дешава и с новом Стратегијом која поново не третира ово питање на одговарајући начин. Имајући у виду да је у припреми нови Нацрт закона о буџетском систему, отвара се добра прилика да држава уреди ову област у складу са препорукама Фискалног савета и међународних институција (Европска комисија)."

Све у свему долазе бољи дани, а уколико се буду стишала ратна жаришта, биће то истински бољитак.

Звонимир ПЕШИЋ

Свечани скуп Клуба генерала и адмирала Србије

ЗАСЛУЖНИМА УРУЧЕНА ПРИЗНАЊА

Клуб генерала и адмирала Србије (КГАС) недавно је одржао свечану Скупштину посвећену дану када је формирано ово удружење. На скупу се окупљенима обратио председник Клуба генерал-мајор у пензији Лука Кастратовић.

Напомињући да је седница оснивачке Скупштине КГАС одржана пре 21 годину, то јест 30. јуна 2006. године Кастратовић је казао да се тада окупило 176 генерала и адмирала, а да данас Удружење има 184 члана. Тада су постављени и задаци Клуба. Реч је о неговању традиција српске војске и народа, очувању и развоју угледа стручних и осталих вредности, поштовању војничког кодекса, заштити интереса и статусним питањима генерала и адмирала Србије. Рад је јаван. Како је нагласио председник Клуба, остварена је добра сарадња са сличним организацијама. Генерали и адмирали су у протеклом периоду пратили активности и збивања од значаја за безбедност Србије, њен суверенитет и интегритет.

Задаци што се односе на сарадњу са Министарством одбране, које прати Управа за традицију, стандард и ветеране, доследно се реализују. Клуб је до сада објавио је 17 књига. Посебно су вредна издања о БЈ у агресији 1999. године. У оквиру међународне сарадње чланови Клуба учествују у стручним активностима. Изложба о агресији НАТО-а на СРЈ коју је приредио Милен Чуљић и даље је веома тражена широм Србије. Прошлог месеца приређена је у универзитетској заједници Новог Сада. Поводом 20-годишњице Клуба контраадмирал Бошко Антић написао је књигу која је подељена члановима.

На свечаности су подељена признања заслужним члановима Клуба генерала и адмирала Србије.

Медаља српских генерала припала је Мирку Бјелановићу, генерал-мајору у пензији; др Слободану Бурсаћу, генерал-потпуковнику у пензији и Драгану Паскашу, генерал-мајору у пензији. За остварене резултате у сарадњи са Клубом генерала и адмирала Србије и за допринос његовој афирмацији, Захвалница је додељена Радославу Бабићу, генерал- мајору у пензији; Владети Балтићу, бригадном генералу у пензији; Синиши Кресовићу, бригадном генералу у пензији; Мирославу Ђорђевићу генерал-потпуковнику у пензији; др Мирославу Милетићу, генерал-мајору у пензији; др Момчилу Крговићу, генерал-мајору у пензији; Младену Михајловићу, генерал-потпуковнику и пензији; мр Јовану Поповићу, контраадмиралу у пензији; Мирку Раковићу, генерал- мајору у пензији; Томиславу Симовићу, генерал-пуковнику у пензији; Бранку Станковићу, генерал-потпуковнику у пензији; Вукашину Ћаласану, генерал- мајору у пензији; Бранку Фезеру, генерал- мајору у пензији; Славољубу Шушићу, генерал-пуковнику у пензији; Љубомиру Анђелковићу, генерал-потпуковнику у пензији; Божидару Божовићу, генерал-потпуковнку у пензији; Милану Недељковићу, генерал- мајору у пензији; Јовици Петровићу, директору Института Metaconis D.O.O; Слађану Стаменковићу, генерал-мајору у пензији; проф. др Зорану Милутиновићу; Марку Каменици, ,,Зстава филм“ и Управи за традицију, стандард и ветеране, Београд.

З. П.

Медаља српских генерала у рукама генерал-мајора у пензији Мирка Бјелановића

Светски конгрес подморничара у Београду

ТРАДИЦИЈА ДУГА СТО ГОДИНА

Четири дана дружења с подморничком елитом света у Едимбургу (Шкотдска) на недавно одржаном 61. конгресу подморничара, делегација нашег удружења у саставу Милисав Мијовић, Миро Крсмановић и Милан Комар, достојанственим понашањем, исказаном тематском стручношћу, учтивим лобирањем и сјајним представљањем Београда и Србије, а поводом 100 година од формирања подморничарства Краљевине СХС, односно Југославије 1928. године, једногласно је на завршној свечаности шефова делегација одлучено да 63. међународни конгрес подморничара одржи у нашој земљи у мају 2028. године.

Реч је о значајном признању подморничке елите нашим подморничарима који су последњих година веома активни међу колегама из различитих крајева света.

М. К.

Гласање шефова делегација на Конгресу у Едимбургу

Овога пута се до сада највећи број чланова

Мала плакета Удружења уручена је Анђели Милошевић и Дарку Милановивићу

Обележен Дан удружења Ветерани војнообавештајне службе Србије

НА ПРАВОМ ПУТУ

У ресторану Дома Војске Србије у Београду 24. јуна обележен је Дан Удружења Ветерани војнообавештајне службе Србије. Свечаности поводом 13. годишњице удружења присуствовали су помоћник Министра одбране бр. ген. Горан Момчиловић, државни секретар у МО Миле Јелић, државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Антић, представници ВОА, Управе за традицију, стандард и ветеране МО, Управе за обавештајно-извиђачке послове ГШ ВС и 224.цЕИ, директорка фирме „Global press“ и представник фирме „Def tech“, Београдског форума за свет равноправних и ветеранских удружења са којима сарађује. На почетку свечаности минутом ћутања одата је пошта преминулим члановима Удружења.

Скуп је отворио председник Скупштине генерал-потпуковник у пензији Јован Милановић. Он је у кратком обраћању захвалио гостима и члановима удружења који су дошли на свечаност, а потом је укратко истакао да је удружење на одржаној Скупштини истакло значајне резултате постигнуте током ове и протекле године. Посебно се осврнуо на значај сарадње са Министарством одбране и Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања са којима удружење постиже значајне резултате у области неговања традиција. Напоменуо је да до краја године Удружење очекују бројне активности на реализацији задатака из Плана рада за 2026. годину, као и активности из области неговања традиција војнообавештајне службе.

Посебно је нагласио значај успостављене сарадње са ветеранским и сродним удружењима у Србији и иностранству, као и о напорима да се ради на даљем продубљивању и унапређењу тих односа.

Интензивно се ради на непосредном повезивању чланства организовањем месечних информисања и дружења, као и организацијом излета. Бројност чланства које учествује у излетима указује на прави пут.

На крају свечаности уручена су признања: за изузетан допринос у реализацији активности и афирмацији удружења додељена је Мала плакета, Анђели Милошевић, директорки „Global press“ доо Београд и Дарку Милановићу, директору „Deftech“ доо Београд

У уметничком делу програма учествовао је квартет Уметничког ансамбла МО ,,Станислав Бинички“.

Г. Јовановић

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у мају 2026. године

ПОТПОРА ПРЕД ОДМОР

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Извршни одбор је на седници одржаној 4. јуна 2026. године, разматрио захтеве достављене у мају 2026. године и донео одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника:

ОпОр Нови Сад ЕG: 42.000,00 – по члану 30.053,50 динара;
ОпОр Прокупље СС: 42.000,00 – по члану 41.835,32 динара;
ОпОр Нови Београд ПВ: 42.000,00 – по члану 33.471,71 динара;
ОпОр Нови МЉ: 42.000,00 – по члану 37.077,90 динара;
ОпОр Краљево ПР: 55.000,00 – по члану 12.905,14 динара;
ОпОр Лесковац СД: 42.000,00 – по члану 33.885,00 динара;
ОпОр Вождовац БН: 42.000,00 – по члану 35.120,99 динара;
ОпОр Крагујевац ВЗ: 45.000,00 – по члану 28.953,20 динара;
ОпОр Ваљево МА: 45.000,00 – по члану 19.540,22 динара;
ОпОр Звездара ММ: 38.000,00 – по члану 42.077,86 динара;
ОпОр Панчево ПЗ: 42.000,00 – по члану 30.352,47 динара;
ОпОр Нови Сад НР: 45.000,00 – по члану 29.576,70 динара;
ОпОр Ћуприја СБ: 33.000,00 – по члану 38.736,79 динара;
ОпОр Нови Сад ШМ: 45.000,00 – по члану 21.543,92 динара;

Б) Здравствено збрињавање

ОпОр Нови Сад РМ: 25.000
ОпОр Ниш ВВ: 30.000
ОпОр Крагујевац АВ: 25.000
ОпОр Палилула ММ: 35.000
ОпОр Прокупље МР: 25.000
ОпОр Земун МС: 25.000
ОпОр Крушевац ПИ: 30.000
ОпОр Прокупље ШВ: 20.000
ОпОр Нови Београд ММ: 30.000
ОпОр Нови Београд БД: 30.000
ОпОр Нови Београд РД: 25.000
ОпОр Ниш СЗ: 20.000
ОпОр Крушевац КС: 20.000
ОпОр Прокупље СД: 20.000
ОпОр Нови Београд КЦ: 30.000
ОпОр Раковица ГМ: 30.000
ОпОр Обреновац ПМ: 30.000
ОпОр Смедеревска Паланка ШЧ: 25.000
ОпОр Смедеревска Паланка ПМ: 25.000
ОпОр Ниш ДН: 20.000

Новчана средства су уплаћена на текуће рачуне до 9. јуна. Захтеви који буду достављени од 1. до 30. јуна , биће решавани почетком јула 2026. године.

Секретаријат ГО

Гађање из модернизованих и новоуведених средстава и система и приказ наоружања

НАША ВОЈСКА СВЕ ЈАЧА

„Данас сте видели неке системе које нисте могли да видите. Неке смо добили пре само неколико дана. Видели сте неке ствари које ћемо да производимо, за само неколико дана почеће производња у нашој земљи. Радимо добро, радимо вредно и бићемо у стању да заштитимо и сачувамо своју земљу, то је оно што је најважније" – рекао је председник Вучић, истакавши да људи треба да знају да уколико би Србија била предмет било чијег напада и агресије да би непријатељски губици били велики те да би се мало ко у свету усудио да крене на тако добро опремљену и наоружану земљу.

У оквиру Видовданских свечаности два догађаја побудила су велику пажњу грађана, а и војних експерата из многих земаља. Реч је најпре о приказу новоуведених и модернизованих средстава Војске Србије и о гађању тим оружјем на полигону „Пасуљанске ливаде".

Председник Републике и врховни командант Војске Србије Александар Вучић заједно са министром одбране Братиславом Гашићем и начелником Генералштаба Војске Србије генералом Миланом Мојсиловићем присуствовао је 28. јуна тим догађајима. Гађању на војном полигону присуствовали су председник Владе Србије Ђуро Мацут, потпредседник Владе и министар унутрашњих послова Ивица Дачић, Милорад Додик, српски члан Председништва Босне и Херцеговине Жељка Цвијановић, председник Народне скупштине Републике Српске Ненад Стевандић, министар унутрашњих послова Републике Српске Жељко Будимир и чланови колегијума министра одбране и начелника Генералштаба Војске Србије.

Председник Вучић истакао је да је гађање на Пасуљанским ливадама било на значајно вишем нивоу него што је раније виђено и прокоментарисао употребу дронова у односу на претходне вежбе и истакао значај дрона самоубице Lanius-X који је велико појачање за Војску Србије.

Модернизовани тенкови ватреној сцени

Он је рекао да су приказани дрон пресретач *Вихор* и беспилотна летелица *Гавран*, који ће у потпуности ући у серијску производњу, додавши да је приказано и добро гађање борбених возила и тенкова са најновијим гранатама и ракетама.

- Још много тога морамо да радимо, још много да снажимо, али се види да полако улазимо у велике промене у нашој војсци. Ускоро ћемо имати и посебне јединице које ће бити при батаљонима и при бригадама регуларне војске, где ћемо имати вероватно и више жена и више младих

Гађању и приказу присуствовали су највиши државни и војни званичници Републике Србије и Републике српске

људи који су обучени за управљање дроновима или беспосадним возилима – нагласио је председник Србије.

Председник Вучић честитао је припадницима Војске Србије на приказу и најавио да ће у септембру бити приказ и на Пештеру.

- Имаћемо значајно јачу вежбу, могли сте данас да видите вишецевне бацаче ракета и наш модуларни *Огањ*, а могли сте да видите и *Вампире* који су потпуно нови, од пре 10 дана су у поседу Војске Србије, тако да мислим да су људи који су могли да виде задовољни - рекао је председник Вучић и додао да су приказани и ИКА дронови који су посебно важни за противпешадијска дејства.

На почетку гађања приказано је дејство артиљеријско-ракетних јединица за противваздухопловна дејства и то системима *ПАСАРС М-16*, *Панцир-С1* и *Мистрал 3+*.

У наставку приказа учествовали су модернизовани авиони *МиГ-29СМ* и *Орао Ј-22М*, који су демонстрирали употребу савремених вођених убојних средстава великог домета, укључујући ракету ваздух-земља *Х-29*, планирајуће бомбе *ЛС-6* и *ФТ*-6. Ватрену подршку пружили су борбени хеликоптери *Ми-35М* и *Ми-35П* ракетама Атака и употребом топа 30mm, док је беспилотна летелица *СН-92* приказала могућности извиђања и прецизног дејства по циљу, а гађање авијације завршено је дејством хеликоптера *Х-145*.

Савремени артиљеријски системи демонстрирали су повећану ватрену моћ кроз дејства дигитализованог *Огња М17*, самоходних топ-хаубица 155mm *Нора Б-52 М15* и ракетног система *АЛАС*.

Прво појављивање Вампира

Велику пажњу привукао је вишецевни самоходни лансер ракета 122mm *РМ-70 Вампир*, који је први пут од увођења у наоружање Војске Србије представљен јавности.

На полигону су приказане и способности извиђачких јединица које користе возила *БРДМ-2МС*, *Хамер МИП-3* са мултисензорским платформама, као и беспилотне летелице *Сенка*, *Врабац* и *DJI MAVIC 3T*. Приказано је прикупљање обавештајних података и откривање циљева, као и борба против дронова употребом система *SMASH 3000*.

У наставку гађања дејствовали су *БТР-80А* и противоклопни ракетни систем *Корнет*. Пешадијске и механизоване јединице демонстрирале су ватрена дејства из борбених возила *Лазар 3М* и модернизованих борбених возила пешадије *М-80АБ1 и АБ2*, док су оклопне јединице извеле гађања и најновијом верзијом модернизованог тенка *М-84АС3*.

Посебан сегмент био је посвећен разво-

Дејство домаћег ,,Орла“

Ракета ,,алас“ оружје је домаће памети

Моћни *артиљеријски системи*

Беспосадна моћна оружја

ју роботизованих јединица Војске Србије, које обухватају земаљске платформе, тешке дронове и лутајућу муницију различитог домета. Приказана су дејства даљински управљаних борбених платформи *Милош-Н* и *Милош-В2*, као и беспилотних платформи *Осица*, *Комарац 2А*, *Врабац-бомбардер*, *ИКА-20* и *Вихор*.

Први пут је представљено и дејство једног од најсавременијих борбених дронова кратког домета са уграђеном вештачком интелигенцијом *Lanius-X* који захваљујући оптичким и ласерским сензорима може да лети и у затвореним просторима без ГПС сигнала и представља једно од технолошки најнапреднијих решења за специјалне операције и урбану борбу.

Приказ новоуведених и модернизованих борбених средстава и система Војске Србије, одржан је на војном аеродрому „Пуковник-пилот Миленко Павловић“ у Батајници.

Том приликом, председник Вучић честитао је празник свим Србима, рекавши да грађани Србије могу да буду спокојни и мирни јер је наша војска свакога дана све снажнија и јача.

Фактор одвраћања од агресије

- Данас сте видели неке системе које нисте могли да видите. Неке смо добили пре само неколико дана. Видели сте неке ствари које ћемо да производимо, за само неколико дана почеће производња у нашој земљи. Радимо добро, радимо вредно и бићемо у стању да заштитимо и сачувамо своју земљу, то је оно што је најважније – рекао је председник Вучић, истакавши да људи треба да знају да уколико би Србија била предмет било чијег напада и агресије да би непријатељски губици били велики те да би се мало ко у свету усудио да крене на тако добро опремљену и наоружану земљу.

Милорад Додик изразио је задовољство због новитета приказаних на војном аеродрому „Пуковник-пилот Миленко Павловић“ и истакао да српски народ може бити задовољан са опремљеношћу и борбеном готовошћу Војске Србије, као и да је потребно наставити оспособљавање.

- Оно што је учињено у последње време у подизању способности војске заиста је импресивно. Треба се присетити ситуације од пре десет, петнаест година. Може се рећи да је Војска Србије била у веома запуштеном стању, данас је ово озбиљна не само регионална војна сила и једна од најјачих одбрамбених сила која се може упоредити са другим већим земљама – рекао је Додик честитајући председнику Вучићу, начелнику Генералштаба Мојсиловићу и њиховим сарадницима, као и свим припадницима Војске Србије.

Овом приликом, представљени су ловачки авиони *МиГ-29* у основној и помоћној намени, модернизовани авион „*Орао-М1А*“, борбени хеликоптери *Ми-35М, Ми-35П* са невођеним ракетним зрнима и противоклопним вођеним ракетама типа Атака и вишенаменски хеликоптер *Х-145М*, са припадајућим убојним средствима. Такође, приказана су и средства противваздухопловне одбране - ракетни систем *HQ-17AE*, као и ракетни противваздухопловни систем „*Мистрал*“.

Први пут јавности је представљен дрон самоубица *Lanius-X* са припадајућим убојним средствима. Такође, били су изложени и комплет за детекцију и ометање беспилотних ваздухоплова *„кобац-3 ПР“,* наоружани дрон пресретач „*Комарац*“, „*Комарац-2а*“ и „*Комарац-3*“, дрон „*Осица*“, као и лутајућа муниција.

Међу приказаним средствима били су и даљински контролисана беспосадна платформа „*милош*“, аутоматски топ *30х173мм М12* са двоструким храњењем који се интегрише на модернизована борбена возила пешадије, као и стрељачко наоружање.

Први пут представљено је и новоуведено средство ракетне артиљерије - вишецевни *самоходни лансер ракета 122 mm RM-70 Вампир*. Од артиљеријских средстава представљени су и лансер ракета самоходни вишецевни модуларни „*Огањ*“ и самоходна хаубица „*Нора Б-52*“.Сајт

Министарство одбране РС

Изборна седница Скупштине УВПС деветог сазива

НОВИ ПРЕДСЕДНИК МИЛОМИР МИЛАДИНОВИЋ

Прошле године у Удружењу је спроведена својеврсна реформа, чији је резултат нови Статут који је усклађен са временом и потребама Удружења. Прво полугодиште 2026. године обележено је изборима од месних организација, преко општинских и градских организација до Скупштине УВПС. На челне позиције дошли су нови људи са новим идејама, одлучни да осавремене рад Удружења и да организацију унапреде до одлучнијег деловања на заштити права корисника војне пензије.

Симболична примопредаја дужности председника УВПС

У Свечаној сали Дома Војске Србије у Београду 25. јуна одржана је изборна седница Скупштине УВПС. Скуп је отворио председник УВПС Љубомир Драгањац. После интонирања државне химне ,,Боже правде“ минутом ћутања одата је пошта корисницима војне пензије који су преминули између две седнице Скупштине. Усвојен је Пословник о раду. На дневном реду је био избор радних тела Скупштине УВПС, затим извештај о раду и деловању органа УВПС за мандатни период: у формама извештаја о раду УВПС, извештаја председника УВПС и извештаја председника Надзорног одбора Скупштине УВПС. Уследила је расправа о поднетим извештајима, па њихово усвајање. Како пракса налаже, уследило је разрешење органа 8. изборне Скупштине. После тога створена је могућност да се изаберу органи Скупштине 9. сазива (председник, потпредседник, Главни одбор и Надзорни одбор). Овога пута изгласане су и измене Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи.

Скупштини је председавао члан Главног одбора УВПС Симеон Туманов.

Извештај о раду поднео је досадашњи председник УВПС Љубомир Драгањац.

,,Након успешно спроведених избора и одржаних скупштина месних и градских (општинских) организација, данашња Скупштина представља завршну фазу демократског и организованог процеса у раду Удружења. Током претходног периода остварена је добра сарадња између свих нивоа организовања, што је омогућило активно учешће чланова у доношењу одлука и избору правих представника. Рад месних и градских организација показао је стабилност, одговорност и спремност чланова да допринесу остваривању циљева Удружења.

Данашња седница Скупштине представља прилику да се сагледају остварени резултати, дефинишу приоритети за наредни период и да додатно ојачамо јединство нашег Удружења. Досадашњи рад потврђује да УВПС располаже потребним кадровским и организационим потенцијалом за даљи развој, унапређење активности и још успешније заступање интереса својих чланова.

Укупна оцена је да је изборни процес спроведен успешно уз очување стабилности организација и Удружења и стварање добрих претпоставки за будући рад и напредак Удружења“, казао је Драгањац.

Деловање кроз институције система

У минуле 33 године УВПС је пролазило кроз различите периоде, имао успоне и падове, али и своје доба. Удружење је, како је речено, било окренуто човеку, све је чинило у оквиру своје програмске делатности да заштити права војних пензионера и чланова њихових породица. Удружење је деловало и делује кроз институције система, што се показало као права формула за решавање проблема.

,,Формирани смо у време велике кризе, која је тешко погодила војнопензионерску популацију, а од 2019. до 2023. године биле су године обележене великом пандемијом – вирусом корона. Он је, нажалост, заувек однео велики број наших колега и нарушио здравље делу војних пензионера. Између та два граничника (кризе и пандемије) одвијао се рад наше организације.

Треба нагласити да је наша организација у целом овом периоду, а и током минуле четири године, очувала јединство и стабилност. Осврћући се на минули период са становишта нашег учинка можемо закључити да смо постигли оно што се постићи могло. Слажем се са многима да су нам аспирације биле много веће, али стварност диктира реалност. Има ствари које зависе само од нас, а и много тога што се збива по диктату оних који имају моћ. Наше Удружење нема моћ да диктира збивања, али је и те како квалификовано да укаже на неправде, на лоша решења и да предложи како ситуацију поправити. Због тога смо се често обраћали надлежним државним институцијама, у чему смо имали одређених успеха.

Кључне су биле области деловања нашег Удружења. Прва, остварење нашег ангажовања је било по питању заштите и унапређења статусних интереса и права војних пензионера и чланова њихових породица. У том смислу извршене су измене и допуне Статута, које су прилагођене конкретним условима живота, рада, организације и бројног стања Удружења. На тим основама организовали смо и провели изборне седнице скупштина на месном и општинском, односно градским

Седница је отпочела интонирањем државне химне ,,Боже правде“

ПРИСТУПНА БЕСЕДА

Обраћајући се присутнима после избора на функцију председника УВПС Миломир Миладиновић је рекао:

,,Захваљујем вам на указаном поверењу са будем на челу најбројнијег удружења бивших припадника војске. Од 40 удружења бивших припадника војске, велики број њих су и наши чланови. То што је УВПС најбројније, од њега се очекује да буде најактивније у смислу решавања статусних питања војних пензионера, они који су чланови удружења и свих других којих има око 30.000. Овај избор је част само за данас, а обавеза је рад до краја мандата. Имамо основа за почетак рада јер су усвојена нова нормативна документа и неке ствари су промењене. Она одговарају захтевима већине војних пензионера. У том смислу мој програм за даљи рад није мењање него наставак онога што је до сада урађено, на задовољство свих нас. Основни циљ је очување јединства. Следи предузимање мера за побољшање постојећег статуса војних пензионера, иако не можемо да будемо незадовољни постојећим стањем и трећи циљ је предузимање мера да спречимо умањење стечени права.

Залагаћемо се за боље здравствено збрињавање. Сви смо у годинама када нам је то највише потребно. Имамо три врсте здравственог обезбеђења војних пензионера. Неки се ослањају на ВМЦ и ВМА, други на гарнизоне амбуланте и трећи на цивилно здравство.

Пензије су такве какве јесу и не можемо да будемо незадовољни. Треба да постигнемо дијалог са Фондом за СОВО.

Што се тиче стамбене проблематике 1.700 је нерешених и 1.400 оних који нису решили стамбено питање у складу са постојећим нормама. Требало би да се поправи ситуација код оних који очекују проширење стамбеног простора, јер када изађу из својих станова у веће, ти се станови деле онима који немају кров над главом.

Запошљавање чланова породица војних пензионера, дакле оних који имају стручну спрему, а војне јединице и установе имају упражњена радна места, такође ће бити у нашој жижи.

Пријем нових чланова је веома важно питање. Данас је бројно стање чланова у Удружењу испод 50 одсто од укупног броја корисника војне пензије. Ако би нас десеторо учланило једног војног пензионера имали бисмо преко 50 одсто. Руководство ће према МО и ВС предузети мере да се едукују старешине да се учлане у Удружење када оду у пензију.

Потребно нам је веће ангажовање широког круга чланова Удружења у активностима. Морамо да посветимо већу пажњу старима и болеснима. Има оних који су чланови и 30 година, а да их нико није ,,прозвао“.

Дружење и информисање такође имају своје место и улогу у раду. Данас правовремена и објективна информација допринеси победи у рату. До краја године ћемо на седници Главног одбора имати расправу о ,,Војном ветерану“.

На седнице Главног одбора позиваћемо представнике општинских организација које немају представнике у том органу, како би непосредно пратили рад и закључке пренели у своје средине. Изабрани органи су у обавези да се придржавају закључака општинских и градских организација и да раде на њиховој имплементацији.

Сви имамо једнака права. Удружење је власништво свих нас и сви треба да се старамо о њему“.

нивоима, оценили активности у протекле четири године, изабрали нова руководства и трасирали припреме за нове изазове и задатке у наредном периоду, а сада то чинимо и на нивоу Удружења. Овде треба имати на уму висину пензија. Огромна већина нас отишла је у пензију са 85 одсто месечних примања од последње плате. То је тековина која је обезбеђивала довољан ниво личног стандарда за војне старешине које су деценијама биле у служби државе. Једно време пензије су знатно заостајале за платама и биле су на нивоу од 60 до 62 одсто од плате, што је наше пензионере довело у неизвесну материјалну ситуацију. Другим речима, усвојен је закон према којем је укинуто аутоматско усклађивање војних пензија са платама професионалних припадника наше војске. То је био највећи удар на војне пензионере. Године 2012. војне пензије су пребачене у Фонд ПИО. Од тада се множе сви проблеми наше популације. Пребацивањем пензија у Фонд ПИО укинута је социјална помоћ за породице војних пензионера који имају ниска примања. У тој ситуацији, ослањајући се на солидарност војних пензионера, Удружење је почело да издваја 40 одсто од чланарине за помоћ најугроженијим породицама.

Додељено више од 5.000 помоћи

Од ових средстава, за материјално угрожене и тешко болесне војне пензионере и чланове њихових породица, додељено је више од 5.000 помоћи. У просеку је додељено сваком члану по 30 хиљада динара. У време пандемије Covida-19 Удружење је исплатило 216 помоћи породицама чланова, који су преминули од ове болести и тако исплаћено више од 5.5 милиона динара или у просеку 26 хиљада динара“ истакао је Драгањац и наставио:

,,Фонд за СОВО који је успешно пословао готово четири деценије преполовљен је неразумном одлуком којом су пензије пребачене у Републички фонд за ПИО за коју није било оправдања. Остало је само војно здравство. Дугорочно гледано Удружење се залаже за враћање пензија у Фонд за СОВО.

У последње три године пензије су у

већем проценту повећаване тако да сада износе у просеку око 75 одсто у односу на плате професионалних старешина и не смемо дозволити да падну испод тог нивоа. Издејствовали смо да се ускладе пензије, за војне пензионере, који су пензионисани пре 1. августа 2004. године и пружили максималну помоћ да се неисплаћени дуг за период од 1. 8. 2004. године до 30. 11. 2007. године, не наплаћује преко суда. Великим залагањем Удружења обезбеђено је остварење права на ванредно повећање пензија за 11,06% за период од 1. 1. 2008. године. Уз разумевање Фонда за СОВО и Фонда ПИО обезбеђено је да лица, која дуг нису наплатили, могу да остваре и наплате преко Фонда, иако је наступила апсолутна застарелост.

Други проблем је стамбена ситуација. Морамо и овога пута истаћи: зар је праведно да војни пензионер чека на стан чак 35 година и да још није на видику његово стамбено збрињавање. Све смо предузели, обраћали се многим државним органима, да се ово питање реши неком „одлуком“, али помака нема. Једини начин решавања је био по принципу „брзи прсти“. Незнатан је број војних пензионера решио стамбено питање на овај начин. У последње време нема помака ни по овом принципу јер није подељен ни један стан. Морамо се на сваки начини изборити да држава укине поделу станова по принципу ,,брзи прсти“. То је дубоко неправедан начин. Подржавамо и опредељење да пензионисане старешине своје стамбено питање могу решавати бесповратним кредитом, преко Фонда СОВО од, 30.000 евра у динарској противвредности. Треба тражити да се овај износ повећа јер више не омогућава било какво стамбено решење“ навео је Драгањац.

У наставку извештаја истакнут је трећи корпус питања који се тичу војног здравства. Према оценама многих војних пензионера, војно здравство испуњава очекивања корисника услуга, иако је општа оцена да оно заостаје за цивилним здравством. Проблема више има тамо где се војни осигураници у лечењу ослањају на цивилно здравство, па би ваљало захтевати одређене промене. У том смислу је потребна боља анализа.

Недовољан прилив чланова

,,Разговарали смо са одговорним у војном здравству и том приликом су размотрени сви проблеми које тиште војне пензионере. Уручена је анализа о здравственом обезбеђењу који је израдило Удружење. Први старешина војног здравства је рекао да та делатност у систему одбране има одређене проблеме, али да ће их постепено и поступно отклонити. Договорено је да се представници УВПС чешће срећу са надлежнима у војном здравству.

Верујем да су промене на челу војног здравства, посебно постављање новог начелника ВМА и начелника Управе за војно здравство на фокусу жељених промена. И поред свега дужни смо да одамо признање војном здравству које се и поред одређених потешкоћа упорно и успешно носи са изазовима.

Скупштином је председавао члан Главног одбора Симеон Туманов

Гласање је било сушта формалност одлучних чланова

Овом приликом морамо истаћи, за све ово време, и веома добру и корисну сарадњу са многим међународним организацијама и удружењима која се баве истим или сличним активностима. Посебно истичем сарадњу са Удружењем војних пензионера у Републици Српској и желим да са овим удружењем наставите да сарађујете и не дозволите да се, без обзира на услове, прекине.

Наша највећа мука је недовољан прилив нових чланова. Молимо вас да се тиме интензивно бавите и да прецизно сагледате шта би то све могло привући наше млађе колеге да постану чланови УВПС.

Досадашњи рад потврђује да Удружење располаже потребним кадровским, стручним људима и организационим потенцијалом за даљи развој, унапређење активности и још успешније заступање интереса својих чланова.

Желим да се искрено захвалим на свему што сте током протеклих 20 година учинили за Удружење. Ваш предан рад, посвећеност и визија оставили су трајан траг и допринели резултатима које данас с поносом истичемо.

Хвала вам на две деценије преданог рада и на свему што сте учинили за Удружење. Резултате које смо постигли, остају трајна вредност и подстрек за будући рад. Желим Вам пуно здравља, личну срећу и успехе, а Удружењу даљи напредак и успешан рад, закључио је излагање Љубомир Драгањац.

Брже до лекара на ВМА

Председник Надзорног одбора Миле Глумац изнео је неколико детаља из извештаја које су у писаном облику добили сви чланови Скупштине. извештај.

У термину предвиђеном за обраћање гостију најпре је говорио Раде Вуковић, председник Удружења војних пензионера Републике Српске. Захвалио је председнику Љубомиру Драгањцу и његовом тиму који су водили удружење у претходном периоду што су пружали помоћ колегама из Републике Српске. Говорио је и о томе како организују вишедневна путовања по Србији, да би што боље упознали своју матицу. Похвалио је Драгана Страхинића, председника организације у Пожаревцу који је војне пензионере тога града три пута доводио у Бања Луку.

Председник Клуба генерала и адмирала Србије др Лука Кастратовић пожелео је Скупштини успешан рад. Предложио је да се Удружење ангажује како би се скратило време за прегледе и дијагностичке процедуре на ВМА. Заложио се, заправо, да војни пензионери имају предност на ВМА у односу на друге кориснике услуга.

Небојша Живковић, председник нишких војних пензионера говорио је о проблемима у војном здравству. Поставио је питање зашто се чека са увођењем електронских картица. Било би добро да корисник здравствених услуга добије код изабраног лекара лекове које му припадају за шест месеци, а онда да оде у апотеку. У погледу решавања стамбених проблема предложио је да се бесповратни кредит који сада износи 30.000 евра у динарској противвредности повећа на 50.000 евра, јер се у актуелно време гараже продају чак за 70.000 евра. Такође се заложио да нишка организација убудуће има два члана.

Миодраг Станковић је захтевао да се број чланова Главног одбора пропири на

28 чланова. Тиме би Лесковац добио свог члана у руководству УВПС.

У извештају председника Драгањца, према речима Зорана Јашовића из Ниша, није било речи о повећању пензија на основу бенифицираног радног стажа и о томе да држава треба да врати одузети део пензија од 2014. до 2018. године. Навео је да је с тим у вези донето шест позитивних пресуда. Другостепени орган поништио је првостепено решење. Заложио се да се уведе борачки додатак јер га многе земље имају, ма колики износ био.

Бојо Богићевић, делегат Новог Београда предложио је да се Закон о војном здравству одштампа у ,,Војном ветерану“, да га сви имају при руци. Закон је обавезао надлежне органе да се донесу подзаконска акта. ВМЦ Нови Београд изграђен је сада већ далеке 1975. године. У тој установи испред ординација недостаје 48 столица за пацијенте. Због инвалида потребно је израдити држаче и рукохвате, а можда и рампа као веза између приземља и првог спрата. Као други проблем навео је заказивање прегледа на ВМА.

Предложене измене Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи образложио је Остоја Поповић. Одлуком надлежног органа финансијска средстава Фонда су са 40 одсто од чланарине смањена на 25 одсто. Расније је било је прописано да се износ Фонда који се не подели може користити за друге сврхе, то јест за повремено-привремене послове, вођење пословних књига, за штампање ,,Војног ветерана“ и друге сврхе. У члановима Правилника где се наводи Извршни одбор замењује се речју Секретаријат. Предложене су и промене у критеријуму за помоћ. Конкретне измене предложио је Поповић.

Избор органа

На основу предлога Кандидационе комисије приступило се гласању за избор органа УВПС. Изабран је нови састав Главног одбора који ће имати 25 чланова. Из Новог Београда биће Симеон Туманов, Коста Новаковић и Мирчета Јокановић, из Земуна Славко Дошеновић. Вождовац ће представљати Добривоје Димитријевић, Палилулу Драган Рокнић, Чукарицу Миодраг Ђорђевић, Звездару Милорад Бодрожић, Панчево Живан Марковић, Шабац Ђорђе Момчиловић, Руму Крум Васев, Нови Сад Милорад Орељ, Зрењанин Момир Васиљевић, Чачак Бошко Накић, Краљево Радоје Томашевић, Крагујевац Микан Васиљевић, Зајечар Чедомир Врањанац, Суботицу Синиша Весић и Ниш Зоран Јашовић. По функцији чланови Главног одбора су председник и потпредседник УВПС.

Због захтева појединих Оп. Ор. да у наредном мандату имају члана Гл. одбора, а да се нису претходно договорили за једног заједничког кандидата, Гл. одбор је једногласно донео одлуку да се мандатни период подели на две године и то по следећем: за Пожаревац - Драгутин Страхинић од 2026. до 2028. године, а за Смедерево - Милан Савић од јула 2028. до 2030 године. Из Ћуприје члан Главног одбора од 2026. до 2028. године биће Радомир Вигњевић, а из Параћина Родољуб Савић од јула 2028. до 2030. године. У првом делу мандата (2026-2028) из Ниша ће члан Главног одбора бити Небојша Живковић, а у наставку Радослава Милошевића из Прокупља. По истом принципу биће смене, Ђапа Миће из Прокупља и Радоша Павловића из Врања.

За новог председника УВПС једногласно је изабран генерал-потпуковник у пензији Миломир Миладиновић, а за потпредседника досадашњи председник Извршног одбора ГО УВПС Зоран Вучковић. На челу Надзорног одбора у наредне четири године биће Весељко Плазанчић, а у одговорном послу ће му помагати Ђорђе Марковић и Милован Лалић.

На крају свечаности хор Уметничког ансамбла МО ,,Станислав Бинички“ извео је сплет родољубивих песама.

Звонимир Пешић
Милен Чуљић

ПОВЕЉА УВПС ДОСАДАШЊЕМ ПРЕДСЕДНИКУ

На седници Скупштине члан Главног одбора Скупштине УВПС и председавајући седницом Симеон Туманов уручио је Љубомиру Драгањцу Повељу УВПС.

Том приликом Туманов је рекао: ,,Поштовани председниче Удружења војних пензионера Србије, уважени Љубо! Припала ми је част и задовољство да ти данас у име Скупштине, чланова удружења и свих војних пензионера Србије уручим додељено признање - Повељу УВПС. Признање ти уручујем за твој вишегодишњи предани рад на дужности председника Удружења војних пензионера Србије.

За све године, као председник УВПС, био си посвећен томе да статусни и материјални положај војних пензионера и њихов углед доведеш у склад са часном функцијом коју су они обављали у систему одбране наше државе Србије. Достојно си представљао достигнути ниво УВПС у земљи и иностранству. Неуморно си се залагао да се сваком члану Удружења и члановима њихових породица пружи материјална и свака друга неопходна помоћ. Исписао си странице успеха УВПС као организације која је окренута сваком нашем војном пензионеру.

Нека ова повеља краси твоје личне полице, као сећања на незаборавне године које си, као председник УВПС, провео са нама.

Желим ти добро здравље и дуг живот“.

Хор Уметничког ансамбла и овога пута измамио је аплауз војних пензионера

Са прве седнице Главног одбора Скупштине УВПС

ИМЕНОВАНИ ЧЛАНОВИ СЕКРЕТАРИЈАТА И САВЕТНИК

Секретаријат ће сачињавати Остоја Поповић, Слободан Пејовић и др Славољуб Сталетовић. За саветника именован је члан ГО Симеон Туманов

Први пут на окупу после избора

Они ће убудуће управљати Удружењем

Одмах по завршетку седнице Скупштине УВПС одржана је седница Главног одбора Скупштине УВПС на којој су разматрана одређена питања и донете одговарајуће одлуке. На дневном реду су били: конституисање ГО, избор записничара, доношење Пословника о раду, разрешење чланова Извршног одбора и именовање чланова секретаријата и саветника

,,Изборoм који се догодио пре пола сата двадесет петорице чланова, сматрам да је конституисан Главни одбор Скупштине УВПС. Скупштина нам је дала мандат, а на нама је само да радимо. Предлажем да записничар на овој седници буде Добривоје Димитријевић, а за убудуће ћемо то регулисати на другачији начин“, рекао је председник УВПС Миломир Миладиновић.

Потпредседник УВПС Зоран Вучковић обавестио је укратко чланове Главног одбора о основним одредбама тог документа. Редовне седнице ГО одржаваће се два пута годишње или ако потребе захтевају, може да се одржи и ванредна седнице. Седнице су јавне, а њима могу присуствовати и други чланови. Одлуке доносе само чланови ГО. За сваку годину се доноси Годишњи план рада. Седницама председава председник УВПС. Главни одбор може да доноси пуноважне одлуке ако седници присуствује више од половине чланова. Одлуке су пуноважне ако гласа већина од присутних чланова ГО. На 15 дана пре одржавања седнице чланови ГО добијаће комплетан материјал и позив за скуп.

Договорено је да се одмах, на првој седници ГО, усвоји Пословник, а ако неко буде имао примедбе или предлоге, они ће се размотрити на следећој седници.

Секретаријат је, према слову Статута УВПС, оперативно тело. На основу 14. и 18. члана Статута УВПС председник је именовао за чланове секретаријата Остоју Поповића, Слободана Пејовића и др Славољуба Сталетовића. У образложењу Миломир Миладиновић је рекао да је током војничке каријере при промени дужности увек задржавао на положајима старешине које је затекао, па да је овом приликом, због богатог искуства које имају, именовао досадашње чланове Извршног одбора ГО УВПС. Чланом 16. Статута УВПС предвиђено је именовање саветника. Председник је на ту функцију именовао Симеона Туманова, члана Главног одбора Скупштине УВПС, који је као председник Општинске организације УВПС Нови Београд дао велики допринос променама Статута и бољем организовањуУВПС.

Потом је Миломир Миладиновић дефинисао неке од будућих задатака. До краја године Главни одбор ће на седници размотрити информисање у Удружењу. Биће речи нарочито о ,,Војном ветерану“, за шта ће као основа да послужи анкета општинских одбора и предлози које су дале организације

Председник је инсистирао на пројектима за 2027. годину. Они треба да буду дефинисани већ у септембру ове године, како би могли да се доставе надлежнима. Предлоге треба формирати у писаном облику.

Покренуто је и питање амортизације приликом коришћења приватних аутомобила у службене сврхе. За ту сврху су до сада издвајана велика средства.

Седнице Главног одбора би убудуће могле да се држе и изван Београда. Општинске и градске организације које се буду пријавиле за организаторе седница имаће у задатак да припреме садржајан програм.

Седницама ГО моћи ће да присуствују председници општинских и градских одбора. Изнет је и предлог да у се округима где постоје два до три општинска или градска одбора УВПС именују координатори.

Председник Миладиновић је покренуо питање како да се одужимо времешним члановима, дакле онима који су у организацији 33 године, редовно измирују чланарину, а од Удружења до сада ништа нису добили. Предложио је да приликом посета општинским и градским организацијама се за почетак одреде два-три члана којима би се уручила признања. У току је израда и Правилника о додели признања.

Да ли ће признања бити додељивана и лицима изван Удружења, попут истакнутих личности, јавних радника, спортиста, ученика и студената који постижу изванредне резултате и других који доприносе афирмацији Удружења одлучиће надлежни органи УВПС.

Изнета је и идеја о промени знака Удружења.

За две године биће обележено 35 година постојања Удружења и 110 година од завршетка Првог светског рата. Та два јубилеја биће обележена достојно и достојанствено.

З. П.

Обележавање 113. годишњице Брегалничке битке

ВЕЛИКА ДЕЛА СУ НАДАХНУЋЕ НАРОДУ

Посете историјским споменицима није само протоколарно одавање поште, већ путовање кроз места на којима је исписана једна од најтежих страница наше историје

Одавање поште и полагање венаца на спомен-обележјима

Државна делегација у организацији Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, током два дана, обележила је 113. годишњицу Брегалничке битке. Сачињавали су је представници Министарства, за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарства одбране, кадета Војне академије, Дипломатске академије и одређених удружења која негују традиције ослободилачких ратова.

Првога дана, државна делегација је присуствовала парастосу кнезу Лазару у манастиру Раваници, коју је служио Његова светост Порфилије са свештенством и резању славског колача. Парастосу су присуствали и министарке Милица Ђурђевић Стаменовски и Андријана Месаревић. После парастоса у Раваници у Ћуприји је код споменика кнезу Лазару, а поводом Дана сећања на кнежеву владавину, одржана церемонија поклањања моштима кнезу Лазару и положени венци Владе Србије, Министарства одбране, а цвеће присутних чланова удружења и многи грађани. Цвеће је положила и делегација Општинске организације Удружења војних пензионера Србије Ћуприја са председником Радомиром Вигњевићем на челу.

Државна делегација је наставила пут ка Нишу, где је присуствовала свечаности у Храму Светог Василија Острошког. У том граду делегација је присуствовала обиласку крипте кнеза Лазара и Нових Косовских јунака, а на Централну спомен-плочу, на којима је исписана имена око 1.200 погинулих бораца 1999. године положени су венци. Организатор комеморативних свечаности био је државни секретар Зоран Антић из Министарства за рад, запошљавања, борача и социјална питања.

После одржане церемоније у Нишу, државна делегација, је преко Лесковца и Врања наставила пут према Северној Македонији, да би око 18 сати, како је и планирано, организован прелазак државне границе на граничном прелазу Прешево и око 20 часова стигли у град Велес.

Другог дана државна делегација је у месту Доње Колесаре код Велеса приступила полагању венца у Спомен - костурници посвећеној Светом Стефану Дечанском, у чијој су крипти похрањене кости војника погинулих током балканских и Првог светског рата. После обиласка Спомен- костурнице и полагања венца, делегација се упутила ка брду Каленица код Штипа, где је одржана државна церемонија обележавања 113. годишњице Брегалничке битке.

После Каленице, државна делегација је у селу Цера у општини Македонска Каменица положила венац у Спомен - крипти костурнице у саставу сеоске школе, у којој почивају земни остаци погинулих српских војника у Другом балканском рату, на попришитма Говедарника, Осогова, Ретких Букова и Пресецима.

Посете историјским споменицима није само протоколарно одавање поште, већ путовање кроз места на којима је исписана једна од најтежих страница наше историје. Пред тим гробовима и спомен-обележјима прошлост је постала део историјских књига, уврежила се као опомена и завет да су жртве оних који су дали своје животе за слободу никада не забораве. Венци и цвеће положени на местима страдања нису били само знак поштовања, већ израз захвалности генерацијама које долазе, живе у слободи коју су они својим животима платили. На свим тим местима осећала се тежина историје, али и снага сећања које повезује прошле и садашње генерације.

Остоја Поповић

Члан државне делегације у име УВПС

Заједнички снимак учесника комеморативних свечаности на брду каленица

Логистика РВ и ПВО у припреми за рат и у борбеним дејствима 1999. године

СУПРОТСТАВЉАЊЕ СВЕДИМЕНЗИОНАЛНОЈ АГРЕСИЈИ

Ратно ваздухопловство и противваздухопловна одбрана је изразито техничко-технолошки вид војске, у чије наоружање и средства су уграђене висикософистициране технологије. Тако развијени оружани системи и материјална основа без савршене логистике не могу да функционишу.

Оружана агресија НАТО на СРЈ започета је и завршена ваздухопловно-космичком операцијом. У сваком погледу био је то асиметричан рат и припадао је групи најнеравноправнијих ратова у историји човечанства. По моделу извођења, удари из ваздушног простора извршавани су са дистанце и са кружне основице. Бројчани однос ангажованих снага нападач-бранилац био је неупоредив. У технолошком погледу средства ратне технике РВ и ПВО те 1999. године заостајала су иза нападача 25 - 30 година.

Експерти наводе да је над СРЈ (односно Србијом) реализована вишедимензионалне агресије Запада (НАТО-а под вођством САД).

Примена метода и садржаја доктрине „ниског интензитета“, пре оружане агресије на СРЈ, имала је циљ рушења економске моћи и смањење одрамбене способности земље.

По моделу ваздухопловно-космичке операције изведеном и провереном у агресији на СРЈ, неколико година касније разорен је Ирак и Либија, а данас се то чини са Ираном.

Напад је отпочео 24. марта у 19.41 ч, дејством крстарећим ракетама по три чете ваздушног осматрања јављања и навођења (ВОЈИН): Црни Рт (Бар), Копаоник и Качарево (Панчево). У првом удару од 19.41 ч 24. марта до 03.30 ч 25. марта, тежиштем употребе је било по снагама о објектима РВ и ПВО.

У потпуно неравноправном односу снага, командовање снагама РВ и ПВО определило се за модел одбране у којем је први задатак био „преживети“, а циљ: 1) минимални губици у људству; 2) оправдани губици у средствима ратне технике; 3) реално могући ефекти борбе против агресора. У складу са задатком и циљем, тежиште припреме снага РВ и ПВО за одбрану земље стављено је на послове и задатке снага логистике.

Овај приказ указује како су снаге логистике РВ и ПВО (условно речено снаге из друге линије) и са којим успехом извршиле свој задатак и колики је

Пише: **Спасоје Смиљанић,**
генерал-пуковник у пензији и
ратни командант РВ и ПВО ВЈ

њихов допринос остварењу задатка и циља које је РВ и ПВО имало у одбрани земље.

Логистика РВ и ПВО је био подсистем система РВ и ПВО организацијски и функционално димензионисан и дефинисан да материјално и технички обезбеђује и подржава извршење задатака РВ и ПВО у миру и рату. Организационо систем су чиниле службе: ваздухопловнотехничка, интендантска, санитетска, саобраћајна, грађевинска, финансијска и противпожарна.

У ПРИПРЕМАМА ЗА ОДБРАНУ

Опште припреме снага РВ и ПВО отпочеле су у октобру 1998. године. Конкретне и јасно усмерене припреме команди јединица отпочеле су по одобрењу плана употребе (1. фебруар 1999. године). Садржај ових припрема био је свеобухватан и обухватио је широк спектар радњи које су извориште имале у плану, са израженим тежиштем на: морално-психолошким и материјално-техничким припремама, са циљем јачања борбеног морала и обезбеђења вишег нивоа исправности средстава ратне технике, уређењу комуникација за кретање и објеката за заштиту и извођење борбених дејстава, расељењу материјално-техничких средстава, припреми система веза и командних места, припреми за извршење и реализацију мобилизације, оперативни маневар, очувању здравља и смањењу узрока угрожавања живота припадника РВ и ПВО.

Доминантни облик и метод непосредних морално-психолошких припрема био је директан контакт са људима, реализован кроз обиласке јединица на положајима и мирнодопским локацијама, при чему је вршено информисање, обављени разговори и одржана предавања. Поред овога редовно су достављане писане информације, инструкције и упозорења.

Као командант РВ и ПВО, могао сам на основу личног увида у јединицама закључити, а то су потврдили и моји најближи сарадници и команданти јединица, да припадници РВ и ПВО исказују: висок ниво опредељености и спремности за одбрану од агресије; моралну чврстину и психичку стабилност, примерен патриотизам, мотивисаност и одлучност да се задатак изврши; међусобно поверење и пове-

Чврстину опредељења припадника РВ и ПВО показује и истраживање, које је Управа за морал Штаба Врховне команде извршила од 20. до 24. априла 1999. године, у којем је стање морала припадника РВ и ПВО оцењено одлично, највишом оценом у ВЈ.

Макета авиона МИГ-29

Оштећен капонир за смештај авиона

рење у претпостављене старешине. Пресудан утицај ових припрема је дошао до изражаја у почетном периоду рата, када је, упркос силини непријатељског удара, спречено изненађење, сачувани људски животи и претрпљен минимални губитак у средствима ратне технике. Ојачана је психолошка отпорност, сигурност и уверење да се успешна борба може водити и условима изразито веће техничке надмоћности нападача.

ВИСОК МОРАЛ

Припадници РВ и ПВО су врло савесно и до краја одговорно, у припреми за одбрану и у одбрани отаџбине, извршили своје задатке. Чврстину опредељења припадника РВ и ПВО показује и истраживање, које је Управа за морал Штаба Врховне команде извршила од 20. до 24. априла 1999. године, у којем је стање морала припадника РВ и ПВО оцењено одлично, највишом оценом у ВЈ. Од 324 испитаника из РВ и ПВО, 99,7% је исказало спремност за одбрану земље, 100% је исказало поверење у људе, бригу о људима и одличне међуљудске односе. Висок ниво стања морала припадника РВ и ПВО, потврђује и чињеница да у току рата припадници РВ и ПВО нису извршили ниједан злочин, а извршено је само једно кривично дело против живота и тела. Од 224 кривичне пријаве, које су поднели ратни правосудни органи, 147 (66%) су због самовољног удаљења и бекства. Криминална делатност је регистрована само код 18 лица (њих осам су били војни обвезници), и то у највећем броју због крађе и злоупотребе службеног положаја. Недисциплина, самовоља, прекорачење овлашћења, алкохолизам, имали су карактер појединачног и нису имали негативни утицај на припрему за одбрану и извођење одбране од агресије, нити су угрозили безбедност РВ и ПВО и постигнути углед и ауторитет код народа. Издржао је састав РВ и ПВО све психолошке притиске, лажи и обмане агресора, одржао је лично достојанство и часно се односио према задатку, који је у припреми за одбрану и у одбрани отаџбине пред њега поставио народ и држава.

Од 16 расположивих авиона МИГ-29 рок рада продужаван је у два наврата (два пута по једна година). Ниво попуњености млазног горива ГМ-1 износио је 13.500 тона (150% ратних материјалних резерви).

УВЕЖБАВАЊЕ ПОСТУПАКА

Обука у свим саставима РВ и ПВО прилагођена је процењеним условима очекујуће агресије. Основни циљ обучавања је био подизање нивоа обучености појединаца и послуга за квалитетно провођење мера, радњи и поступака у припреми и извођењу борбених дејстава. У јединицама је интензивирана практична обука за радње и поступке у заузимању растреситог распореда, премештања и маневра, маскирања и инжењеријског утврђивања, у предузимању мера противелектронске заштите (ПЕЗ) и противелектронске борбе (ПЕБ). Обучавани су појединци и састави за предузимање мера и поступака на сигнал „ваздушна опасност“. Садржаји обуке били су конкретизовани, тј. усмерени на појединца и конкретну функционалну дужност, посебно у обучавању резервног састава.

У обуци резервног састава, тежиште је било на прилагођавању условима новонастале ситуације и припремању људи да са што мање

последица проживе рат, нарочито први удар. Поред овога, обучавање резервног састава је било усмерено на практично увежбавање конкретних задатака и послова основних тактичких јединица.

У оквиру појединачних и групних активности, увежбаване су мере и поступци за отклањање последица удара из ваздушног простора, са тежиштем на увежбавању поступака спасавања људи, гашењу пожара, санитетском збрињавању и друго. Вршена су и практична увежбавања за рад на ратној техници у пољским условима, као и обука пиротехничара за делаборирање и уништавање убојних средстава НАТО. Организована је и практична обука извршилаца мобилизације – екипа и привремених састава, курирско-позиварског система и друго. Сва групна увежбавања и оспособљавања команди и јединица вршена су на тему предстојеће агресије и у знатној мери подигла су обученост и увежбаност команди и јединица за извршење задатака.

Јединице авијације, ВОЈИН и АРЈ ПВО (артиљеријско-ракетне јединице противваздухопловне одбране) су увежбавале извршење наменских задатака борбе за ваздушни простор и ваздухопловне подршке, уносећи у обуку (што је више могуће) претпоставке и услове очекујуће агресије. Са две артиљеријске батерије ПВО мирнодопског састава и осам артиљеријских батерија ПВО резервног састава у првој половини марта извршена су бојева гађања.

НОВИ ЖИВОТ АВИОНА МИГ-29

У периоду непосредних припрема, изучавана су искуства из претходних ратова, а посебно из рата САД против Ирака. Изучавајући овај рат потпуније су добијена сазнања о крстарећим ракетама, начину њиховог дејства и борбе против њих. Такође, потпуније је приближена слика снажног удара из ваздушног простора, посебно по радарским и ракетним системима ПВО и објектима великих површина, као што су аеродроми. Ова искуства су пренета свим јединицама РВ и ПВО, посебно оним из система ПВО.

Материјално-техничке и припреме средстава ратне технике тежишно су биле оријентисане на обнову ресурса ловачких авиона МиГ-29 и довођење што већег броја средстава ратне технике и техничких материјалних средстава у исправно стање. У периоду непосредних припрема за агресију, захваљујући високостручним знањима, мотивацији и данонoћном раду припадника ваздухопловно-техничке и техничке службе (ВТ и ТСл) РВ и ПВО, уз подршку ваздухопловних завода, у исправно стање је доведено 25 ваздухоплова, један ракетни дивизион „НЕВА“, већи број радарских средстава (1 ПРВ-11, 1 С-605, 1 ТПС-70, 1 ТПС-63), 40 противавионских топова и других техничких материјалних средстава (20 борбених и 800 неборбених возила). Знатно је повећан проценат исправности ваздухоплова, са 61%, средином јануара на 72% пред почетак агресије. Исправност ловачке авијације је подигнута на ниво 96%: авиона МиГ-21 97%, а МиГ-29 71%.

С обзиром на то да је авионима МиГ-29 био истекао временски рок рада од девет година, у односу на време увођења у борбену употребу (1997. и 1998. година), а у складу са Правилом ваздухопловно-техничке службе (ПВТСл) овим авионима вршено је продужење рока рада. За продужење рока рада сачињен је „Програм за продужење рока рада“ по којем су извођени радови. Радове на продужењу рока рада авиона изводио је ваздухопловно-технички састав 177. ваздухопловне базе и Ваздухопловног завода „Мома Станојловић“. Обезбеђена је и висока исправност ракетно-техничких средстава (95%), радарско-рачунарских средстава у оперативном раду (95%), техничких материјалних средстава (78%). Са овим повећањем исправности средстава ратне технике и техничких материјалних средстава, повећане су борбене могућности РВ и ПВО.

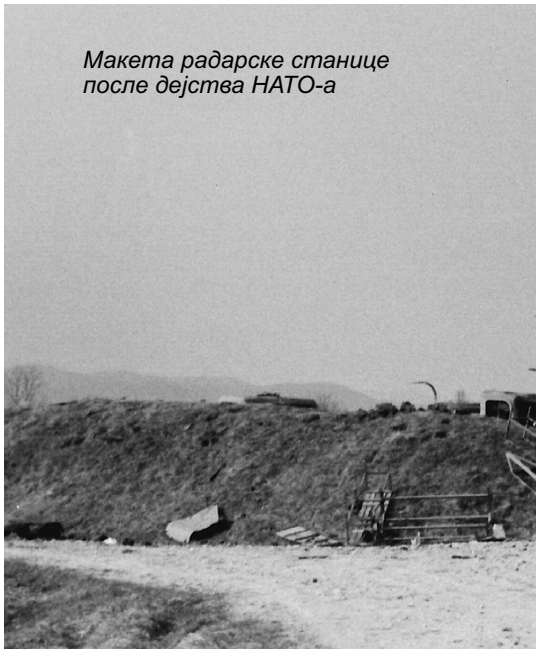
УРЕЂЕЊЕ ОБЈЕКАТА

Ваздухопловно-техничка служба, интензивно је радила на организовању опслуживања и одржавања ваздухоплова на аеродромима маневра, организацији ешелонирања ваздухопловних убојних средстава, пријему и складиштењу млазног горива ГМ-1 испорученог из рафинерија непосредно пред почетак агресије.

Од 16 расположивих авиона МИГ-29 рок рада продужаван је у два наврата (два пута по једна година). Ниво попуњености млазног горива ГМ-1 износио је 13.500 тона (150% ратних материјалних резерви).

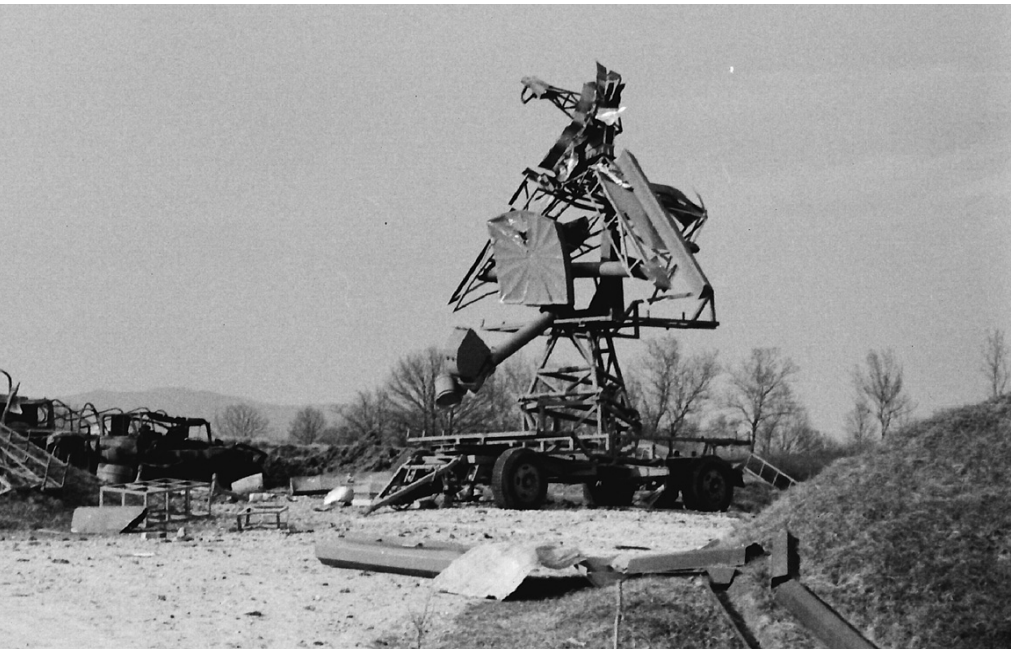
Иако у веома тешким и материјално оскудним условима ваздухопловно-техничка (БТ) и и техничка служба (Тсл) је у припремном периоду, успела да припреми сва средства ратне технике, која су могла да се припреме и доведе их у стање спремности за извођење борбених дејстава. Уз овај основни задатак ВТ и ТСл је, у складу са планом оперативног развоја, успела да изврши ешелонирање потребних количина погонских и убојних средстава, уређаја и опреме неопходних за функционисање сложених система оружја. И уз све то да изврши расељење материјално-техничких средстава до нивоа 90-95%.

По типу пољске фортификације урађено је 105 командних места, 355 ватрених положаја за ракетне јединице ПВО и 83 радарска положаја. Укупно у време припреме за одбрану од агресије и у току агресије урађено је 1.216 објеката за ватрено дејство и заштиту и 1.462 м ровова и саобраћајница.

Макета радарске станице после дејства НАТО-а

Изградња и уређење комуникација за кретање и објеката за заштиту и извођење борбених дејстава, посебно јединица ваздушног осматрања, јављања и навођења и ракетних јединица ПВО, био је битан услов успешног развоја, али и борбе по отпочињању оружане агресије. Изградња привремених путева, за поседање положаја за борбена дејства, била је примарна активност у припремном периоду, а за време агресије тежиште је померено на оправку и одржавање порушених деоница путева и изградњу борбених положаја за маневар јединица. Нема сигурних показатеља о томе колико је километара привремених путева урађено, а колико путних деоница оправљено у периоду припреме и извођења борбених дејстава РВ и ПВО. Међутим, постоје сигурни показатељи, да су за потребе јединица ВОЈИН, јединице Друге и Треће армије врло успешно вршиле чишћење и уређење путева за поседање радарских положаја на Торнику (Златибор), Јадовнику, Голији, Мокрој гори, Китки, Видојевици, Пасјачи и другим. У периоду припрема за одбрану израђено је и уређено: 66 заклона за радаре, 1.462 метара ровова и саобраћајница, 146 дрвено-земљаних склоништа средњег типа, 283 заклона за борбена и неборбена возила, 113 заклона за ПАТ 20/3 мм (троцевни противавионски топ калибра 20 милиметара), 39 заклона за ПАТ 40 мм „Бофорс“, шест бункера дрвено-земљаних, 13 заклона за кабину за вођење ракета, 64 заклона за лансирну рампу итд. По типу поље-

Уништени објекат за смештај авиона

ске фортификације урађено је 105 командних места, 355 ватрених положаја за ракетне јединице ПВО и 83 радарска положаја. Укупно у време припреме за одбрану од агресије и у току агресије урађено је 1.216 објеката за ватрено дејство и заштиту и 1.462 м ровова и саобраћајница.

ПОЛЕТАЊЕ СА АУТО-ПУТА

У ваздухопловним базама формиране су мешовите групе за оправку оштећења на пистама и оперативним површинама аеродрома. Под стручним надзором вршено је њихово опремање и стручно оспособљавање за брзу оправку полетно-слетних стаза и других оперативних површина за кретање авијације.

За потребе извлачења авиона 204. ловачког авијацијског пука на деоницу аутопута Београд-Нови Сад извршено је проширење и спуштање нивелете усека на приступном путу у ширини 16м, чиме су створени услови за измештање и растресит распоред авиона. Зарад дисперзије авиона 98. ловачко-бомбардерског авијацијског пука и 353. извиђачке авијацијске ескадриле, на аеродрому Лађевци, извршено је рашчишћавање и сечење високог растиња на појединим деоницама путева и уређење постојећих земљаних заклона за авионе, уз израду нових платформи, које су обезбеђивале бољи размештај и маскирање авиона. Пре почетка агресије извиђан је аутопут Београд-Нови Сад, а у току агресије аутопут Лапово-Ниш и Београд-Рума, ради сагледавања могућности прилагођавања појединих деоница за полетање и слетање борбених авиона.

(Наставак у идућем броју)

Извор: *Печат*

СУКОБ ДАВИДА И ГОЛИЈАТА

Сваки рат, па и ови који се воде у Украјини и на Блиском истоку, карактерише снажна и свестрана употреба логистике, без чијег се учешћа ме могу изводити борбена дејства. Извори материјалних ресурса могу бити обновљиви и необновљиви. Како је бивало и раније у нашој историји, Србија 1999. године није располагала моћним наоружањем нити довољним бројем материјалних средстава који би обезбеђивали дуготрајну и ефикасну одбрану.

Тежиште борбених дејстава НАТО-а било је усмерено пре свега на Ратно ваздухопловство и противваздухопловну одбрану Војске Југославије. Нападнуто је 1.052 (74%) објеката РВ и ПВО, при чему је уништено 572 (40%), теже и лакше оштећено 480 (34%). Ово су непобитни показатељи да је стратегијска групација РВ и ПВО била на тежишту удара НАТО-а, при чему је функционисала као систем свих 78 дана рата и претрпела знатно мање губитке од очекиваних.

Пре отпочињања агресије извршено је расељавање уз дисперзију материјалних резерви из мирнодопских складишта на ратне локације (коришћени тунели, подземни објекти, па и пећине). То је била операција од стратегијског значаја, јер је омогућила непрестану попуну јединица убојним и другим средствима. Наша логистика је положила испит у веома тешким ратним условима.

Генерал Мајкл Шорт, командант авијације јужног крила НАТО-а, 10. октобра 1998. године рекао је тадашњем команданту РВ и ПВО: „Ако дође до тог тренутка, ви ћете се суочити са једном врло савременом технологијом, суочићете се са најјачим ваздухопловним снагама које сте икада видели и технологијом која је 25 до 30 година испред ваше... “

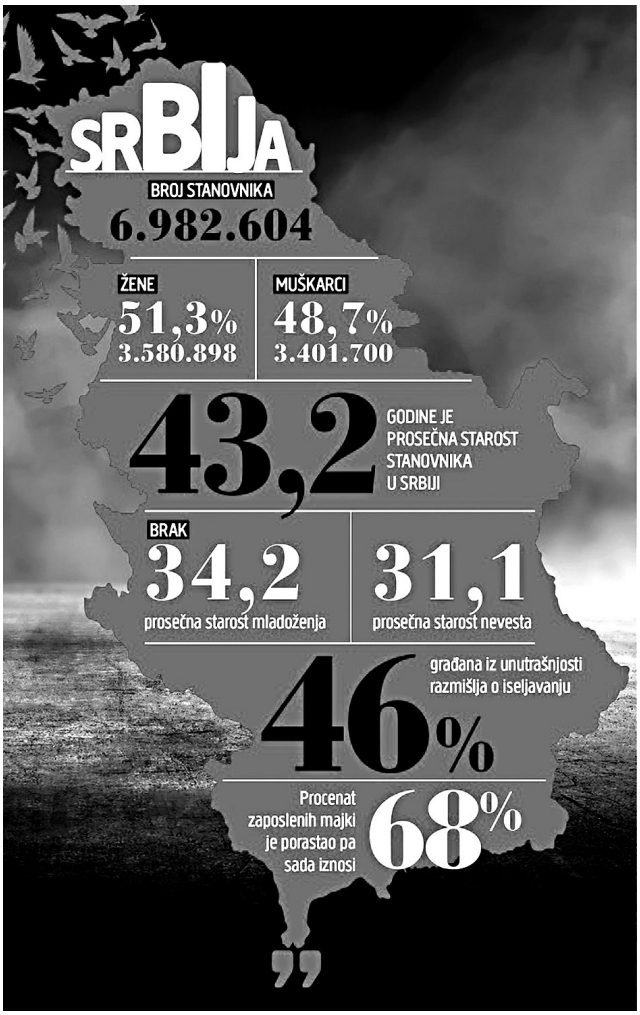
Агресор је располагао нападним системима треће и четврте (делом и пете) генерације. Сва оружја којим је располагао су имала огромну разорну моћ која се приближавала разорној моћи нуклеарног оружја. Софистицирани системи извиђања и откривања објеката дејства, као и системи вођења оружја лансираног са дистанце омогућавали су агресору прецизна погађања објеката (циљева) на територији СРЈ, без већег излагања ризику снага које наносе удар.

Припрема борбених система пред агресију и активности позадинских јединица у обезбеђењу борбених система значајно су допринели функционисању РВ и ПВО као система све време рата и омогућили смањење губитака снага одбране далеко испод оних које је нападач планирао

Демографска слика Србије

СВЕ НАС ЈЕ МАЊЕ

Према стручним анализама, број рођених већ годинама није довољан да обезбеди просту репродукцију становништва. Истовремено, број умрлих премашује број новорођених, што резултира негативним природним прираштајем. Последице су видљиве у готово свим деловима земље, од смањења броја ученика у школама до све већег оптерећења пензијског и здравственог система.

Србија се већ деценијама суочава са једним од најозбиљнијих друштвених проблема, неповољним демографским кретањима. Пад наталитета, негативан природни прираштај, старење становништва и одлазак младих у иностранство доводе до сталног смањења броја становника и мења демографску слику земље.

Према подацима Републичког завода за статистику за период јануар-децембар 2025. године у Србији је рођено 58.445 беба, а умрло је 94.831 лице. Негативан прираштај је 36.386 становника, што значи да је Србија сваког дана у просеку губила готово 100 становника више у односу на новорођене. Ради сликовитог приказа у Србији градови Бечеј, Пријепоље и Врбас имају око 36.000 становника. Закључак је да сваке године у малој Србији нестане један Бечеј или Пријепоље или Врбас.

Према стручним анализама, број рођених већ годинама није довољан да обезбеди просту репродукцију становништва. Истовремено, број умрлих премашује број новорођених, што резултира негативним природним прираштајем. Последице су видљиве у готово свим деловима земље, од смањења броја ученика у школама до све већег оптерећења пензијског и здравственог система.

Посебан проблем представља старење становништва. Удео старијих грађана расте, док се број млађих и радно способних људи смањује. Овакав тренд утиче на тржиште рада, привредни развој и одрживост система социјалне заштите.

Додатни изазов представља исељавање младих и образованих људи. У потрази за бољим животним стандардом, сигурнијим запослењем и већим могућностима за професионални развој, многи напуштају Србију. Тиме наша земља губи драгоцен људски капитал, неопходан за њен будући развој. Процена демографа последњих година указује да се из Србије годишње исељава више десетина хиљада људи, док је број повратника мањи од хиљаду људи годишње. Миграциони биланс последњих година делимично је ублажен доласком страних држављана, нарочито из Русије и Кине. Србија годишње прими неколико стотина захтева за азил. Према доступним подацима, број странаца којима се одобрава дозвола за боравак и рад у Србији је 2024. године био 37.934 лица, а 2025.године тај број је износио 41.319 лица. Главни корисници ових дозвола били су држављани Русије, Кине, Турске, Индије и Непала. То показује да је имиграција у Србији заснована на запошљавању страних радника, а не на добијању азила.

Један од најважнијих задатака Србије биће побољшање демографске слике

Демографска криза посебно погађа рурална подручја. Бројна села остају без становника, школе се затварају, а пољопривредна домаћинства остају без наследника. Истовремено, становништво се све више концентрише у већим урбаним центрима, што додатно продубљује регионалне разлике у степену напредовања у развоју.

Стручњаци сматрају да решавање ових проблема захтева свеобухватан и дугорочан приступ. Међу најважнијим мерама издвајају се већа подршка породицама са децом, побољшање економских услова живота, отварање нових радних места, развој инфраструктуре у руарним срединама и стварање подстицаја за повратак грађана из дијаспоре.

Демографска обнова Србије није само статистичко питање. Она представља предуслов за економски развој, очување националних ресурса и дугорочне стабилности друштва. Зато је проналажење ефикасних решења за демографске изазове један од најважнијих задатака савремене Србије.

Драган Паскаш,
генерал-мајор у пензији

Посета делегације Ветерана ВОС Србије Републици Белорусији

ПРИКАЗ ПОЧЕТКА РАТА

У свакој прилици домаћини су наглашавали значај и изражавали поштовање према братском српском народу

Приказ битке вођене на граници Белорусије

Заједнички снимак са учесницима приказа

На позив председника Савета ветерана ВОС Републике Белорусије пуковника Александра Константиновича Битуса, наша делегација, је боравила од 21. до 26. јуна 2026. године у Републици Белорусија и учествовала у обележавању Дана сећања и жалости поводом 85. годишњице почетка Великог отаџбинског рата, који је започео 22. јуна 1941. године нападом нацистичке Немачке на Совјетски савез.

У саставу наше делегације били су: Срећко Михајловић, вођа делегације, Бобан Ранђеловић, Александар Тодоровић и Младен Ивић.

Програм посете био је веома захтеван и обухватао је низ активности у неколико градова и места. Одмах након доласка у Брест, 21. јуна изјутра, организован је одмор и доручак у кући једног од локалних чланова удружења ветерана града Бреста. Поступак домаћина одступио је од планираног због вишесатног задржавања делегације током уласка у Белорусију.

Након тога, делегација је пребачена возилом домаћина у комплекс ,,Николајевски'' града Бреста. Тај комплекс део је пољског наслеђа и домаћин је нагласио да намерно није уклонио грбове и слике пољских племића.

У понедељак 22. јуна око два часа изјутра делегације су превежене до тврђаве у Бресту, да би се присуствовало обележавању почетка напада нацистичке Немачке на СССР. Почетак приказа једномесечне борбе бранилаца Бреста започео је у 4.20 часова и завршен око седам часова. Делегације су се вратиле у комплекс ,,Николајевски'', после чега је организован одлазак у ,,партизански логор''. Тамо је организована вечера са рођацима генерала Петра Ивашутина, оснивача обавештајне службе, на чијем челу се налазио 25 година.

Сутрадан су учесници обележавања посетили град Брест и присуствовали откривању спомен-плоче на згради у улици посвећеној Петру Ивашутину. Делегације су положиле цвеће на споменик (вечни пламен) посвећен херојима одбране Брестске тврђаве.

У граду Гродно положено је цвеће на Споменик погинулима у ослобађању тог места 1944. године.

Музеј ,,Нови замак'' посећен је 25. јуна а онда су делегације боравили у караули која носи име хероја СССР В. Усова. Та караула је међу првим објектима која је пала под ударима Немачке 1941. године. Уследио је обилазак Спомен-собе, уписивање посвете, подела поклона, обилазак просторија карауле која је оперативна, а организован је и ручак у пољским условима, на самој граници са Пољском. Делегације су могле да прате рад дежурних у својеврсној оперативној сали и да види целокупан састав карауле, осим војника на терену.

У Лиду је посећен средњевековни замак. Потом су у граду Воложину присуствали регионалним свечаностима посвећеним херојуу СССР, извиђачу, В.В. Шербину. У тамошњој школи одржан је час. Она носи име хероја. Свечаности су происуствовали ђаци и јединице локалне јединице, војске и грађанства. Организован је и ручак у пољским условима коју је приредио командант 153. бригаде Белоруске војске.

Током посете наше делегације домаћин је осмислио занимљив и захтеван програм, који је реализован на високом нивоу. На свим радним тачкама, локални функционери, протокол, кустоси, команданти и командири јединица достојно су представили своју земљу и војску. Било је прилике да се освеже знања, науче нове ствари из историје Белорусије у области религије, културе, државништва и војске, са тежиштем на раду граничних и извиђачких јединица.

Домаћини су дочекали нашу делегацију, угостили је и испратили уз поштовање, срдачност и искрену захвалност. У свакој прилици наглашавали су значај и изражавали поштовање према братском српском народу.

Нови роман војног ветерана Србе Ђорђевића из Врања

РУКСАК ПРЕПУН РАТНИХ ДОГОДОВШТИНА

Храбри официр и писац је са саборцима 444 дана бранио отаџбину од НАТО агресора. У пензионерском алманаху војног инжењера 43 узбудљиве приче из Ђаковице и пограничних места са Албанијом. Пред читаоцима књижевни запис човека који и под теретом борбеног ранца није изгубио срце

Човек који је изнедрио 21 дело: Србе Ђорђевић

Потпуковник, потпредседник врањског Удружења војних пензионера и писац Србе Ђорђевић огласио се својим 17. књижевним делом под називом „Приче из борбеног ранца“.

Негдањи официр, војни инжењер и начелник техничке службе позадинских јединица 52. артиљеријско-ракетне бригаде на 200 страна читалачкој публици понудио је 43 узбудљиве приче о ратним збивањима на Косову и Метохији 1998. и 1999. године за време НАТО агресије.

-Приче из борбеног ранца су сећање на време када се чуо говор оружја. Када је разум изгубио сваки смисао. Када је Давид одолевао Голијату и доводио до лудила. Када је оружје убијало разум. На Косову и Метохији, на бранику отаџбине, био сам 1998. и 1999. године. Испред нас су биле Проклетије. Иза Албанија, одакле је на нас кидисало 19 најјачих земаља на свету, у оквиру Алијансе. Иза нас је била отаџбина Србија. У рату се све окреће наглавачке. Људски живот вредео је колико кошта један метак, рекао је новинарима Срба Ђорђевић.

Рецензент професор Љубомир Ст. Манасијевић сматра да је књига писца и храброг официра ЈНА Србе Ђорђевића књижевно дело историјско-војностручне искуствене тематике којом аутор приказује део онога што се накупило у његовом борбеном ранцу, да би се ослободио притиска и ноћних мора. Још истиче да је главни лик ових прича ратник Срба Ђорђевић био између чекића НАТО звери и наковња шиптарских терористичких банди на бојном пољу у региону Ђаковице горем од Термопила.

-Виши официр техничке службе спаковао је борбени ранац да би по сваку цену бранио свој народ и отаџбину. У стилу народног приповедача описује амбијент и околности у којима се нашао као начелник техничке службе позадинских јединица, које су биле размештене у Ђаковици и пограничним местима са Албанијом. Писао је Ђорђевић о себи и саборцима, ликовима из његових прича: пешадијском мајору Пејчи, команданту Милошу, пуковнику Таскету, команданту приштинског Корпуса Владимиру Лазаревићу, саобраћајцу Декију, Мишку из Подгорице, водницима Милошу, Генову и Макси, о попу Неши из Ђаковице, мајстору Драгану. У метафизици зла ликови из ових прича не жртвују се зато што мрзе непријатеља, већ због тога што воле отаџбину. Красе их духовност, топлина, разумевање људске природе. Они разумеју моралне дилеме и грехове и оних других што су заборавили на своје обавезе и дужности. Мислим да је мотив аутора био да остави у аманет поруку да се не забораве они који су дали животе за нашу слободу. Да из борбеног ранца извучемо поуке за евентуална будућа зла времена, нагласио је Манасијевић.

Приче из борбеног ранца снажан су спој ратне стварности, унутрашње драме, човека и емотивности. У Врању Србу Ђорђевића сматрају снажном личношћу, храбрим официром у тешким данима бомбардовања, човеком који је стајао усправно када је било најтеже. Његова војничка одлучност била је прожета одговорношћу и бригом за друге. Рецензент професорка Гордана Стојановић додаје да се кроз Ђорђевићеве приче провлачи уверење да част нема вредност без доброте, да храброст није само на фронту, већ и у свакодневном животу.

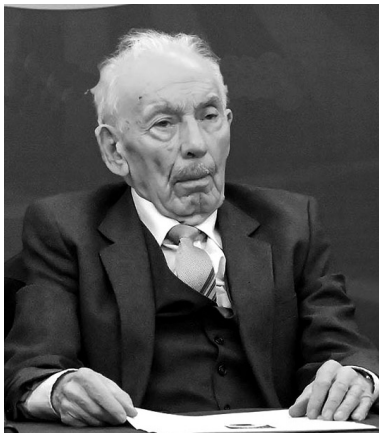
-Збирка приповедака функционише као мозаик сећања, где свака прича носи аутентичан пулс времена, али и универзалну поруку о човеку у судару са страхом, губитком и надом. Књига се тематски дотиче питања идентитета, жртве, припадности, опстанка. Борбени ранац постаје метафора за све оно што човек носи кроз живот: успомене, ране. Али, и у тој борби која је универзална постоје достојанство, смисао и тиха лепота живота. Збирка није само књига о рату, она је књижевни запис о човеку који чак и под теретом борбеног ранца, покушава да не изгуби срце. Ове приче подсећају да највеће битке нису вођене оружјем, већ срцем и способношћу да се сачува људскост онда када је најтеже. Ово је књига о томе како остати човек и када живот постане борба, написала је у рецензији Гордана Јовановић.

Срба Ђорђевић је у Ђаковици и околини провео 444 дана, када се његов борбени ранац поприлично напунио. Када се рат завршио, лако се решио муниције, бомби и још понечега што се скривало у угловима ранца. Сећа се Ђаковице као да је било јуче, а прошло је четврт века. И сада као и пре, када су падале бомбе и летеле „томахавке“ Срба Ђорђевић не мрзи НАТО зликовце. Само их презире...

Веселин Пешић

Нова патриотска песма Стевана Станојевића

КАД ПРОГОВОРИ ДУША

Пуковник у пензији Стеван Станојевић, који ,,гази“ 92. годину живота, до сада је своме народу подарио не мали број отаџбинских и других песама. Његова збирка поезије ,,За буђење звона“ доживела је четири издања. Станојевићевим стиховима дивили су се многобројни љубитељи поезије.

Надалеко чувени песник Перо Зубац је о песмама Стевана Станојевића између осталог, написао: ,,Песнички узори Станојевићеви су они са извора нашег патриотског певања, а форма његових лирских тканица кореспондира са песмом искони, песмом која се пије у детињству са мајчиним млеком и која почива у свеколиком сазвучју завичаја. Његови десетерци, деветерци, осмерци, седмерци, звуком подсећају, али само њим, на песме из наше епске традиције, а гноматичност у рефлективном ткиву његових песама на неке, мало познате, песме из опуса ,,мањих пјесама“ Петра Петровића Његоша“.

Недавно је овај стваралац Редакцији ,,Војног ветерана“ подарио најновију патриотску песму наслова ,,Химна правди и слободи“. Објављујући ово песничко дело чинимо изузетак, јер ,,Ветеран“ не објављује поезију.

З. П.

ХИМНА ПРАВДИ И СЛОБОДИ

Ускликнимо с љубављу
правди и слободи,
да у братству живе сви,
овог света народи.

Човечанству прети зло,
породица да нестане,
да на земљи падне мрак
и да никад не осване.

Падај сило и неправдо,
да пролећа сване дан,
да сва деца здраво расту,
и спавају миран сан.

Нека светска историја
изађе из пакла мрака,
нек се бави истином,
коју нуди наука.

Нек истина буде мера,
здравог разума,
а наука њена вера
без терора и зулума.

Нек умукне гром топова,
обмана и лажи,
незаситих лопова,
то правило нек сад важи.

Емпатијом и уз песму,
нек се људи такмиче,
да цели свет живи добро
то Србија свету кличе.

Ускликнимо с љубављу,
правди и слободи,
да у братству живе сви
овог света народи.

Мр Стеван Станојевић

Ликовно-графичка изложба потомака ратника

ПАЛЕТА ОДАБРАНИХ ДЕЛА

У Свечаној сали општине Врачар ових дана отворена је изложба слика и графика чланова Савеза удружења потомака ратника од 1912. до 1920. године. Реч је о традиционалном представљању стваралаштва инспирисаном мотивима везаним за чувене ратнике и битке из балканских и Првог светског рата. Те слике и графике које су изложене поводом рођендана војводе Петра Бојовића, на достојан и достојанствен начин украсиле су салу врачарске општине.

Отварању изложбе присуствовало је више од сто чланова Удружења и аутори слика и графика. Скуп је отворила председница београдског удружења потомака Слободанка Беговић. После химне Удружења ,,Марш на Дрину“ коју су извели Нада Селивановић, уз пратњу Драгана Стефановића на хармоници, изложбу је отворио Драган Стефановић, помоћник председника општине Врачар. Скупу се обратио и Иван Стратимировић, председник Савеза потомака ратника 1912-1920. Србије. Он је у надахнутом говору исказао у којој мери се негују традиције ослободилачких ратова, наводећи да дела ратника никада не треба да се забораве. Потом је председница Сликарске секције Савеза Љиљана Стефановић Љис представила учеснике изложбе и њихова дела. Међу ауторима је неколико корисника војне пензије, од којих је најистакнутија Љубица Вучинић, члан Општинске организације УВПС Звездара. Отварању изложбе присуствовао је Милован Лалић, члан Надзорног одбора УВПС.

У уметничком делу програма наступили су хор ,,Божури“ и песници Божица Велоусис, Драгољуб Станковић, Живко Иванов, Зоран Матић, Љиљана Бошковић и Љиљана Ћуић.

З. П.

Нова књига Луке Николића потпуковника у пензији

СВЕТЛО У ТАМИ ЗАБОРАВА

Пишући књигу ,,Српски спас у њедрима Бизерте“ после вишегодишњих мукотрпних истраживања, па и одласком о свом трошку на поприште догађања, аутор је исписао странице српске историје које су биле прекривене велом заборава

Кроз северну Африку за три и по ратне године прошло је 61.260 Срба

У књизи „Српски спас у њедрима Бизерте“ аутор је, између осталог, нагласио значај и улогу коју је одиграла северна Африка у спашавању Српске војске у Првом светком рату од 1916. до 1919. године, као база за лечење и обуку српских ратника. Књига даје одговор на питање како су се Срби нашли у северној Африци. На страницама књиге први пут су систематизовани сви транспорти са српским војницима који су пловили ка северно Африци и сви објекти у којима су лечени српски војници. Организовани садржаји којима су се бавили српски војници након примарног лечења, стављени су у функцију њиховог опоравка ради и што бржег повратка на фронт, у своје јединице.

Посебну вредност ове књиге представљају два прилога од капиталног значаја за историју српског народа: Јединствени списак лечених српских ратника у северној Африци током 1917. године у коме су наведени подаци за 12.921 српског ратника и њиховом лечењу Јединствени списак умрлих од 1916. до 1919. године (са допунским подацима) за 3.504 српских ратника који су почивали на 24 гробља северне Африке. Ове спискове до сада нико није систематизовао нити објавио. Издавањем ове књиге и њихова имена су се први пут нашла у историјским читанкама.

Кроз северну Африку за три и по ратне године прошло је 61.260 Срба од чега је у 36 места, на лечењу и опоравку у 63 санитетска објекта, боравило 41.135.

Излечени, опорављени, прездравели, одморени, преобучени и обучени, њих укупно 52.314, из Бизерте је попуњавало борбене редове на Солунском фронту и у томе је био значај Бизерте.

За три и по године нашег изгнанства, од 9. јануара 1916. па до 19. априла 1919. године на тлу северне Африке (у Тунису, Алжиру и Мароку) боравило је и нашло спас укупно 61.260 Срба од чега 57.588 војника и 3.672 избеглице. У дубокој позадини ратних збивања, Бизерта је тако постала драгуљ избављења Српске војске, сигурна база за лечење и обуку српских војника, добровољаца и регрута.

Бизерта, као безбедна савезничка база, послужила је Српској војсци као поуздан ослонац за пружање комплетне и снажне санитетске подршке дејствима на Солунском фронту, важна етапа у укупном санитетском збрињавању, за планско растерећење санитетских капацитета у захвату фронта и за обучавање регрута и добровољаца и других структура у склопу укупне преобуке и реорганизације Српске војске, који су ту оспособљавани за борбу и одатле упућивани у борбене окршаје.

Јасно је, дакле, да наши војници, који су лечени, опорављани и били на рехабилитацији у болницама, санаторијумима и лечилиштима широм северне Африке, нису тамо одлазили по сопственој вољи, већ по одобрењу савезника и наређењу Врховне команде Српске војске. Нису се тамо нашли у бежанији нити су били избеглице (избеглица је било свега 3.672). Наши војници (а њих је у северној Африци било 57.588) нису тамо одлазили ради одмора, већ су се тамо нашли силом ратних прилика и одлазили из нужде и преке потребе. И нису тамо седели скрштених руку, већ су, нашавши се у таквим околностима, уложили огромне напоре и све активности подредили томе да се плански и организовано што пре врате у своје јединице.

Нису *наши војници,* како то у најскорије време покушавају да представе неки „историјски стручњаци најновијег кова“, *одлазили у северну Африку да тамо скупљају лишће и чисте паркове и улице медитеранских градова, да рмбају по афричким рудницима, да кулуче и надниче на њивама.* Нису *тамо одлазили ради уживања у стварању и гледању позоришних представа*.

Сви садржаји њиховог рада и свакодневне активности, *као и бављење ручним, пољским, уметничким и другим радовима,* били су на нивоу достојанства и у функцији њиховог опоравка, лечења и рехабилитације ради припрема за фронт и за живот после рата.

С обзиром на структуру и број оних који су боравили у северној Африци, тежиште је, свакако, било на санитетском збрињавању и лечењу изнемоглих болесних и рањених, лечењу и опоравку тешких рањеника и болесника, а потом на обуци регрута, добровољаца и других структура и, коначно, на прихвату избеглица.

Према неким прорачунима, кроз болнице у захвату фронта, од његовог поседања до пробоја, прошло је око 82.996 рањеника и тежих болесника.

У северноафричким болницама лечено је 41.135 војника а излечен је 35.861 војник. Од тог броја, 11.895 представља оне који су излечени и опорављени после Албанске голготе а чак 23.936 војника чинило је реконвалесценте-повратнике (војничким речником прецизирано - повратне губитке). Реч је о онима који су били избачени из строја на Солунском фронту и, након успешног опоравка, лечења и прездрављења, враћени из северноафричких болница да заједно са својим друговима учине пробој фронта и јуриш у Отаџбину.

У северној Африци преобучено је и обучено 16.453 војника, старешина, питомаца, регрута и добровољаца.

Излечени, опорављени, прездравели, одморени, преобучени и обучени, њих укупно 52314, из Бизерте је попуњавало борбене редове на фронту. Била је то огромна војска, читава једна армија, која је поступно нарастала и на фронту се стапала у постојеће две српске армије спремне да крену у пробој ка Отаџбини.

Управо у овом податку садржан је најважнији и истински допринос Бизерте дејствима и успеху на фронту. Јер, опорављеним повратницима и другим структурама, којима је из Бизерте освежаван фронт, заправо су надомештене наше неуспеле почетне процене и очекивања да ћемо Солунски фронт (који је због његове ширине, губитака и заморене трупе вапио за попуном) у припреми одлучујућег пробоја, попунити новим војницима из заробљеничких и добровољачких структура.

Ти подаци на најбољи начин показују какав је, заправо, био допринос Бизерте санитетском збрињавању, обуци и попуни јединица на фронту, посебно у припреми одлучујућег и судбинског пробоја.

Обележено 50 година завршетка школовања 29. класе ВА КоВ

СЈАЈНА ГЕНЕРАЦИЈА ОФИЦИРА

,,Наше биографије, огромне већине нас, нису ничим замагљене, остале су чисте у историји војске и могу служити на понос и част нама, као и генерацијама будућих официра Војске Србије“ рекао је на свечаности генерал Милоје Милетић.

Четердесетак дана пре него ће се напунити педесет година од стицања потпоручничких звездица некадашњи питомци 29. класе Војне академије КоВ генерацијским окупљањем, четвртим по реду, на месту одакле су као деветнаестогодишњаци амбициозно и мотивисано кренули у остваривање својих младалачких снова и планова, обележили су изузетан јубилеј – пола века од завршетка школовања у овој високошколској и научно-истраживачкој установи наше Војске.

Освајање звезданих висина и четворогодишње путешествије свршени средњошколци – гимназијалци, учитељи и матуранти средњих стручних школа (четворогодишњих и трогодишњих са положеним пријемним испитом из математике и физике) започели су доласком на Бањицу средином септембра 1972, односно 1. октобра када је и званично почела академска 1972/1973. година.

У ову класу су примљена 304 кандидата из свих република бивше нам заједничке државе – СФР Југославије. На почетку треће године студија подељени су по родовима Копнене војске: три вода пешадије, два вода земаљске артиљерије, два вода противавионске артиљерије и по један вод оклопно-механизованих јединица и инжињерије, да би завршну, четврту годину питомци провели у школским центрима у Сарајеву, Задру, Бања Луци и Карловцу, ђе су и окончали школовање.

Промоција потпоручника

Уз напомену да је на завршној свечаности, одржаној у бањичкој касарни и адреси Вељка Лукића Курјака 33, 26. јула 1976. године, у присуству високих званица – представника ССНО, Генералштаба и Центра високих војних школа ЈНА, те родитеља, родбине и пријатеља, у чин потпоручника одређеног рода Копнене војске, Указом председника, маршала Југославије Јосипа Броза Тита произведено 199 стасалих, високообразованих и врхунски оспособљених младића, свесних и спремних да са пуно елана крену у обављање предстојећих тешких, одговорних и надасве часних обавеза, уложе у то максимум својих умних и физичких способности. Наравно, сви су, по аутоматизму, и примљени у професионалну војну службу у ЈНА. Овако би се могао закључити агенцијски извјештај о овом веома значајном, ако не и најзначајнијем животном догађају учесника окупљених на обележавању „златног јубилеја“ своје класе, генерације. Међутим, оваква годишњица заслужује опширнији извештај, који следи.

Четврти генерацијски скуп и споменути јубилеј, били су прилика да се учесници подсете на њихов ход од ступања у Академију до првих официрских звездица, али и каснију професионалну службу у ЈНА, Војсци Југославије, Војсци Србије и Црне Горе, Војсци Републике Српске и Војсци Србије. У активној војној служби највише домете је досегао генерал у пензији Милоје Милетић, начелник Генералштаба Војске Србије од 15. фебруара 2009. до 12. децембра 2011. године. Поред Милетића ова генерација је изнедрила још и генерал-потпуковника у пензији Младена Ћирковића, заменика НГШ ВС и генерал-мајора ВРС Драгана Лаловића, као и, нажалост, два генерала у војскама бивших југословенских република – Атифа Дудаковића (генерал Армије БиХ) и Рахима Адемија (генерал бојник ХВ). Са овом последњом двојицом, класићима који су изневерили официрску заклетву, част и поверење, као и своје другове – колеге, слављеници се, оправдано, не поносе, будући су у грађанским ратовима, 1991 – 1995, збивањима којима је разбијена СФРЈ, „остварили“ изузетне домете – оптуженика за ратне злочине пред Судом БиХ, односно Хашким трибуналом (Међународним кривичним судом за бившу Југославију - МКСЈ)! Дипломатско-политичким и правним смицалицама и уједурмама они су избегли правди и ослобођени оптужби, али осуди и замеркама класића не и, вероватно, никад нити неће.

Ретроспектива живота и рада

Свечани део, након срдачног дочека, препознавања и поздрављања у кругу касарне „Генерал Јован Мишковић“, одржан је у кино-сали Војне академије, почео је поздравном речју пуковника у пензији Слободана Јовановића, члана Организационог одбора јубиларног скупа. Следиле су традиционална прозивка и упознање присутних са разлозима одсутних и обраћање генерала Милетића. После одавање поште преминулим припадницима 29. класе, питомцима – присуствовало је њих 65 или трећина из потпоручничког строја и њиховом наставнику из некадашњег сарајевског Школског центра пешадије генерал-потпуковнику ВРС у пензији Чедомиру Сладоји, Милетић је, између осталог, рекао:

- Изражавам задовољство одзивом овом скупу којим обележавамо 50-годишњицу завршетка нашег школовања... Подсећам вас да школовање нису завршили 102 примљена кандидата-питомца или трећина, 33 одсто, а ми који смо успешно стигли до циља остварили смо добар успех и просечну оцену 7,386! Активну војну службу почели смо у свим стратегијским саставима тадашње узданице оружаних снага – ЈНА, односно јединицама и установама широм Југославије. Међутим, живели смо и ради на простору на којем су се мењала државна уређења и границе. Вероватно смо сви, огромна већина нас, на неки начин били учесници сукоба и ратова који су вођени на простору бивше СФРЈ, али и у одбрани СР Југославије од НАТО агресије 1999. године. Нису то била срећна времена, но из свих тих догађаја изашли смо са ожиљцима, зрелији и искуснији као официри и људи. Наше биографије, огромне већине нас, нису ничим замагљене, остале су чисте у историји војске и могу служити на понос и част нама, као и генерацијама будућих официра Војске Србије.

Кад погледам(о) иза себе, наставио је председник, како сам рече, неформалног Организационог одбора за припрему и одржавање сусрета, видим(о) пола века труда, рада, успона и падова, али, пре свега, животе које смо изградили и доприносе које смо пружили, сваки појединачно према својим могућностима. Наше дипломе нису биле и остале само сведочанство о положеним испитима, забележене у нашим студентским књижицама – индексима, већ стабилан и поуздан темељ за све оно шта смо постигли у животу.

Доживотно пријатељство

Хвала вам што делимо ово предивно сећање и што након пола века славимо нашу заједничку младост и пријатељство. Уверен сам да, враћајући се 50 година уназад, евоцирајући успомене из тог вре-

→

мена и сећајући се наших старешина, њихове несебичне помоћи и подршке које су нам давали, на најлепши начин одајемо истинско признање и захвалност, јер су нам омогућили да се остваримо као врхунски професионалци у обављању најразличитијих дужности током активне службе, као и високоморални официри и људи, стигнемо до завидних каријера, али докажемо и потврдимо у приватним животима и будемо главни ослонац и узор нашим породицама и наследницима. Желим свима вама и вашим породицама свако добро, завршио је некадашњи питомац 29. класе ВА КоВ, смера артиљерије.

Учеснике сусрета поздравио је, зажелео добродошлицу, честитао значајну годишњицу, пожелео пријатан боравак и дружење и у најкраћем представио данашњу Војну академију, јединствену војношколску установу у којој се, од 2006. године, образују и оспособљавају старешине свих родова и служби Војске Србије, пуковник доцент др Милан Михајловић, продекан за научно-истраживачки рад ВА. У склопу његове презентације приказан је и документарни филм „Наслеђе части и знања – 175 година Војне академије“ Управе за односе са јавношћу Министарства одбране Србије и Војнофилмског центра „Застава филм“, снимљен 2025. године поводом обележавања 175 година Војне академије.

Службени део сусрета окончан је заједничким фотографисањем, а онај непротоколарни је настављен у ресторану „Бајка“, угоститељском објекту смештеном у најлепшем делу Београду, у Кошутњаку, надомак „Авала филма“ и Бановог брда, и познатом по врхунским специјалитетима домаће - националне кухиње. Вишечасовно дружење, у изузетно пријатном, лепом и топлом амбијенту, протекло је у евоцирању успомена на студентске-питомачке дане, згоде и незгоде касарнско-интернатског живота, практично примењених облика војностручне обуке и усавршавања, као и породичног живљења. Наравно, уз иће и пиће, који су саставни део оваквих окупљања нису изостали ни договори и планирања наредних сусрета и дружења, учесталијим од оваквих посвећеним јубиларним годишњицама.

Јосип И. Новак

ЗБОГОМ КРАЈИНО

Класиће је угодно изненадио и обрадовао артиљеријски пуковник у пензији Жарко Пецић, Трстеничанин, дарујући им свој публицистички првенац – књигу „Збогом Крајино“, збирком меморарских записа насталих на основу стварних догађаја који су се десили за време грађанског рата у СФРЈ на подручју Западног Срема од почетка 1991. до краја 1995. године. Наиме, аутор је, као добровољац, самоиницијативно учествовао у тим догађајима, па су његова сведочења и запажања изузетно вредна и могу бити од користи, посебно историчарима и истраживачима који се баве проучавањем наше историје, оружаним сукобима у последњој деценији 20. века и насилним разбијањем бивше државе – Југославије.

Сусрет бивших питомаца 11. класе ТПШ у Крагујевцу

НЕК СЕ ЧУЈЕ, НЕК СЕ ЗНА

Ове године су се негдашњи питомци 11. класе Техничке подофицирске школе 29. и 30. маја дружили у Крагујевцу. Домаћин и организатор је био Миодраг Стајић који пензионерске дане проводи у том граду. Аутор је је збирке песама под насловом ,,За сваког по нешто”. Свим друговима је поклонио по једну књигу.

Током боравка у граду на Лепеници уприличена је посета Спомен-парку Шумарице и Музеју 21. октобар. Тамошњи кустос је одржао велики школски час који је био доживљај посебне врсте. У Спомен-парку положен је венац на споменик стрељаним ђацима.

У петак 29. маја, уз песму и пиће, припадници те класе дружили су се до касно у ноћ у ресторану ,,Ловац”, присећали питомачких и старешинских дана, говорили о својим породицама. Сутрадан су се окупили испред Музеја и са још шест новопридошлих обишли Шумарице. После тога су наставили дружење у поменутом ресторану.

Учесник дружења био је Мирко Алајбег који живи у Задру и од сусрета поводом 20 година од завршетка школе (1985. године) није се виђао са класићима. Из Љубљане је дошао Момчило Нешић, који тамо живи, а родом је из Жупе Александровачке. За разлику од других колега, који су остали да живи у Словенији, учествовао је скоро у свим досадашњим дружењима. Десетак другова је оправдало изостанак болешћу чланова породице или личним здравственим стањем.

Пре растанка договорено је ново виђење већ идуће године.

С. Мидић

Некадашњи питомци после пола века

Језик наш насушни

У ВЕЗИ И БЕЗ ВЕЗЕ

Погрешни генитив „у вези тога“ јавио се по угледу на друге конструкције истог или сличног значења: у погледу тога, поводом тога, што се тога тиче. Добар део кривице сносе и наши телевизијски „без везе - преводиоци“ који свако енглеско about аутоматски преводе са „у вези“ (+ генитив). Чим неки Мајк каже некој Џенифер да ће разговарати са својим шефом, она га, у нашем преводу, пита „У вези чега“ уместо да каже „У вези са чим“ или, још краће и једноставније, „О чему?“.

У последњих неколико година прилози јако и пуно, веома често се користе уместо много**,** како у говору тако и у текстовима.

Реч јако готово је сасвим потиснула реч врло, тако да је небично рећи на пример врло добро. Ове изразе у наш језик унели су наши врли политичари, а посебно тзв. политички аналитичари!

Поштапалица **једноставно** у свакодневним говорима политичара је заузела доминамнтан положај. Разлог је ваљда у томе што ју је у свакој другој реченици употребљавао један од наших најистакнутијих политичара па је ваљда због тога заузела толико простора у политичком жаргону. Изгледа да се једноставно више не може без - једноставно!

Реч испоштовати је истиснула реч поштовати. Поред разрешити као да више нема места за реч решити**?**

У **вези тога,** или **везано** читамо и слушамо сваки час, уместо **у** вези са тим. Сличних бисера имамо на претек, па се изгледа наш језик у свом развитку креће натрашке.

Прилози јако и пуно постоје и у књижевном језику. У Речнику Матице српске **јако с**е одређује као „снажно, врло“, пуно као „у великој количини, у великом броју, много“, док је у дефиницијама уз речи врло и веома употребљена и реч јако**.** Није никакав грех када неко у свакодневном говору каже „Јако сам уморан“ и када му на то

одговоре „То је зато што пуно радиш“. У писању и у званичном опхођењу, предност треба дати прилозима врло, веома, односно много.

Глагол испоштовати појавио се у новије време са значењем у коме се раније говорило одржати или испуинити. Језикословци се углавном слажу да је он правилно грађен и да није сувишан поред несвршеног глагола поштовати**.** Ако, рецимо, неки комуналци кажу. „Испоштовали смо рок за реконструкцију те и те улице у Београду“, то је недвосмислено, док ако би рекли „Поштовали смо рок“, могло би значити да су они о року размишљали са дубокуим поштовањем, али да је улица још увек у тоталном хаосу! Тачно је, с друге стране, да је „испоштовати“ постало помодан израз, па се употребљава и тамо где би сасвим добро одговарале и речи одржати и испунити.

Израз разрешити је почело да се јавља још у годинама после Другог светског рата, под утицајем руског језика. Код нас је довољно да се каже решити (проблем, питање, загонетку, недоумуицу итд.), док би оно „раз“ (као развезати, расплести, рашчистити и сл.) требало додавати само ако желимо да нагласимо да је решавање дугачко и сложено. Облик рашчистити је оправдан и нужан у значењу „ослободити“, али и ту се неоправдано проширио на рачун глагола - сменити. Ако ја закључим да ми је претежак посао који радим, свакако ћу тражити да будем **разрешен** дужности, али ако се открије да сам на том послу крао, или да сам неспособан, онда ме треба сменити. Код нас је још од времена непогрешивих комунистичких руководилаца уобичајено да се нико не смењује, па се чак и не тражи ничија смена, него се тражи (или захтева) разрешење - што је стилска бесмислица.

Погрешни генитив „у вези тога“ јавио се по угледу на друге конструкције истог или сличног значења: у погледу тога, поводом тога, што се тога тиче. Добар део кривице сносе и наши телевизијски „без везе - преводиоци“ који свако енглеско about аутоматски преводе са „у вези“ (+ генитив). Чим неки Мајк каже некој Џенифер да ће разговарати са својим шефом, она га, у нашем преводу, пита „У вези чега“ уместо да каже „У вези са чим“ или, још краће и једноставније, „О чему?“.

Последњих година у моди је и израз **везано за** (нешто), који смо, по свему судећи, преузели од Хрвата, а који нам, поред толиких „веза“, „погледа“ и „повода“, сигурно није потребан.

Здравко Зељковић

60 ГОДИНА ОД ЗАВРШЕТКА ШКОЛОВАЊА 19. КЛАСЕ ВА КОВ

Обавештавамо и позивамо бивше питомце 19. класе Војне академије КоВ да ће јубиларна годишњица бити обележена 27. септембра 2026. године са почетком у 13 часова у Београду, у Дому РВ и ПВО. Добро нам дошли!

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР

АПАРТМАН НА ПЛАНИНИ

Издајем апартман на Златибору 26 кв. М за четири особе. Удаљен је од језера око 300 м. У близини су ,,Макси“ и ,,Идеја“. Подно грејање, клима, место за паркинг.

Телефон: 060/332-7233 (Драган Маринковић).

ЧИСТ ПРИРОДНИ МЕД

Продајем чист, природан мед из сопствене производње. Нуди се багремов, ливадски и сунцокретов мед.

Телефон: 065/525-0306 (Данило)

Из историје ваздушног осматрања, јављања и навођења

ФОРМИРАЊЕ И РАЗВОЈ ПУКОВА ВОЈИН

Снажан импулс стварању система ВОЈИН представљала је формацијска доградња, којом је остварена изузетна покривеност територије СФРЈ и значајног дела ваздушног простора суседних земаља, па и шире

Формирањем пукова ВОЈИН створене су потенцијалне могућности за ефикаснији и квалитетнији рад службе ВОЈИН и њен још бржи развој. Служба ВОЈИН је својим активираним средствима и људством морала стално да се налази у високом степену приправности и максималне ефикасности, да буде опремана и развијана тако да може да буде у непрекидном раду. Главна намена службе ВОЈИН је да јединицама КоВ, ЈРВ, ЈРМ и ПАЗ обезбеди непрекидан и јасан преглед ваздушне ситуације са циљем предузимања правовремених активних и пасивних одбрамбених мера и да наводи ловачку авијацију. Да би извршила своју намену, пред службу ВОЈИН су постављени следећи задаци:

- правовремено откривање и стално праћење свих осмотрених летова изнад државне територије и на њеним прилазима;
- прикупљање, филтрирање, правовремено распознавање откривених циљева и обавештавање јединица КоВ, ЈРВ, ЈРМ и ПАЗ о броју, месту и припадности откривених авиона;
- навођење ЛА на пресретање непријатељских циљева у ваздуху;
- указивање навигацијске помоћи сопственим авионима у случају нужде;
- давање предузбуне о приближавању непријатељских ваздушних формација у оперативне сале и републичке центре ПАЗ за давање ваздушне узбуне. Ти задаци су се задржали у основи данашњих задатака, обогаћени новим садржајима у складу са савременим достигнућима развоја система ПВО и контроле ваздушног простора за потребе свих структура државе. То на најбољи начин илуструје добру процену и далековидост тадашњег руководећег кадра службе ВОЈИН.

Изградња нових радарских положаја

Прописана формација пукова ВОЈИН није могла бити реализована у кратком времену, простим преформирањем постојећих батаљона ВОЈИН, за њену реализацију пристизала су постепено нова радарска средства, истовремено је школован кадар, обезбеђивана су остала средства и опрема за функционалну употребу радара и изграђивани нови радарски положаји и други објекти инфраструктуре ВОЈИН. То су све били задаци који су имали временски дуг рок, па је прописана формација служила као стална референтна формација којој се тежило. Служба ВОЈИН је имала мало искуства и за њен озбиљнији развој био је неопходан данонoћан рад и појединаца и јединица како би се овладало новом и сложеном техником. Битна карактеристика у развоју службе ВОЈИН, која је негована све време њеног развоја, била је та да се није робовало шаблонима и систем ВОЈИН је стално дограђиван и усавршаван тако да су често мењане прописане процедуре и организацијска структура јединица. Стална оригиналност и самоиницијатива неговане су на свим нивоима, ушле су у „генетски код" радараца и биле су главно обележје понашања старешинског кадра у агресији НАТО-а на нашу земљу 1999. године. Те особине су у највећој мери допринеле да наш систем ВОЈИН направи светски преседан у савременим ратовима и да функционише све време трајања агресије. Поред свих објективних, техничко-организацијских потешкоћа у формирању и развијању једне нове службе у оружаним снагама, у години формирања пукова ВОЈИН постепено су нормализовани односи са Совјетским Савезом, док су односи са САД захладнели, што је додатно успорило увођење добијених радарских средстава у оперативну употребу и развој пукова ВОЈИН.

Година 1955. остаје упамћена као година формирања пукова ВОЈИН и почетак наших тражења и очекивања резултата од службе ВОЈИН и први успеси у практичној реализацији наменских задатака долазе већ 1956. године.

Нова постављења

Новоформирани 211. пВОЈИН је у свом саставу имао јединице 101. и 103. 6ВОЈИН.

Команда пука са заштитном четом, наставном четом и позадинским јединицама размештена је на аеродрому Панчево.

За команданта пука постављен је пуковник Милан Милићевић, за начелника штаба потпуковник Душан Миљуш, а за помоћника за морално-политичко васпитање (МПВ) мајор Радосав Зрнић. Средином 1957. године пуковник Милићевић одлази на школовање и за команданта пука постављен је пуковник Јанко Рајчевић. Из групе радараца која је ударила техничке темеље радарској служби, за помоћника по радарској техници постављен је кап. I кл. Лазар Ковачевић, а за управника радарске радионице поручник Славољуб Стојановић. Помоћник за позадину постао је потпуковник Никола Живковић, командир заштитне чете кап. I кл. Милан Шапић, а наставне чете кап. I кл. Станко Томашевић. Пуковски ЦВОЈ размештен је на аеродрому Панчево. За начелника ПЦ ВОЈ постављен је мајор Анте Рогулић, а од 1957. године, мајор Божидар Динић. За начелника оперативне сале постављен је мајор Ђорђе Крстоношић, помоћника начелника центра по вези капетан Радован Николић, а за командира чете везе за ЦВОЈ поручник Војин Марић.

Команда 101. 6ВОЈИН била је дислоцирана у Панчево. За команданта је постављен мајор Никола Јовановић и батаљон је по формацији имао следеће јединице:

-ЛС ВОЈИН -51, Добановци, по пријему и испитивању радарског комплета 1Д-10Д дислоциран је у рејон аеродрома Батајница - радарски положај „Економија 13. мај", командир поручник Миливоје Павасовић у Добановцима, а по преласку у Батајницу за командира станице постављен је кап. I кл. Милош Мијић;

-ЛС ВОЈИН - 52, Краљево, опремљен радарима 1Д и 10Д, предвиђена је да служи и у наставне сврхе за старешински кадар, командир кап. I кл. Бранко Јелић. Станица је постојала до новембра, када је расформирана, средства су предата Школи везе у Краљеву, а људство је распоређено у друге јединице пука. Станица је и даље по ратној формацији остала у саставу пука;

-РОСт- 41, Бечеј, опремљен радаром 1Д, командир поручник Антон Бенц, а од 1957. године поручник Милун Стефановић. У току 1957. године, јединица је измештена на новоуређени положај који је пружао боље услове за радарско осматрање и људство усељено у нове објекте;

Сталне промене

-РОСт - 42, Алибунар, опремљен радаром 1Д, командир пор. Милун Стефановић, а од 1957. године поручник Армандо Плишко. У току 1957. године, јединица је измештена на новоуређени положај код села Селеуш, а људство је усељено у нове објекте;

-РОСт - 43, Лапово, опремљен радаром 1Д, командир кап. Александар Лалић, а од 1956. године капетан Милован Шулејић. Наредбом Команде РВ, крајем 1957. године јединица је повучена из Лапова у Панчево као резерва пука за потребе радарског осматрања и као станица за избор радарских положаја;

-РОСт - 44, Неготин (Карбулово), са радаром 1Д, предвиђен формацијом али потпуно формиран тек 1957. године. За командира РОСт постављен је капетан Мартин Кашај, касније афирмисани командир на Јахорини;

-РОСт-46, Осијек, опремљен радаром 1Д, командир кап. Остоја Бакић.У току 1956. године јединица је са целокупним људством и материјалним средствима прешла у састав загребачког пВОЈИН.

Команда 103. 6ВОЈИН била је дислоцирана у Скопљу (Стари аеродром).

Команда батаљона није расформирана одмах по формирању пука већ касније (1956) када су расформиране све команде батаљона. Командант батаљона био је мајор Божидар Динић и батаљон је по формацији имао следеће јединице:

• ТС ВОЈИН - 54, Копаоник, опремљена радарима АН/ФПС-8 и АН/ТПС - 10Д. На предвиђеном РП било је неопходно изградити арктички торањ. Станица је предвиђена формацијом и формирана је у септембру 1956. године. Људство је изашло на Копаоник 3. септембра, сместило се у

Старешине Команде 103. Батаљона у Скопљу (Стари аеродром), 21. мај 1955.

стамбене просторије и под руководством командира станице отпочело изградњу торња и осталих постројења за станицу;

Изградња арктичког торња Копаонику

Торањ је изграђиван на самом врху Копаоника (Панчићев врх- кота 2016). Радови су трајали до 15. новембра 1956. године, када је услед тешких зимских временских услова људство повучено у Панчево, осим straже и потребног броја људи за чување и одржавање објекта. За командира је постављен мајор Анте Рогулић, дотадашњи начелник ЦВОЈ. Након годину дана, дужност командира је преузео кап. I кл. Драгомир Зечевић, који је остао на тој дужности до формирања 6ВОЈИН на Копаонику. Та станица је са радарима АН/ФПС-8 и АН/ТПС-10Д радила у летњем периоду (и део пролећа и јесени), размештена је на врху Караман гребен - кота 1936 и за то време је вршена израда арктичких торњева и осталих објеката за живот и рад у свим условима током целе године. Јединица је радила на изградњи арктичког торња самостално и уз помоћ органа и људства из команде пука и ВаК. Због неадекватне набавке већ изграђени торањ у току 1958. године морао је да буде делимично замењен, тако да је јединица са планираним радарима и заштитним куполама потпуно задејствована тек у пролеће 1959. године;

•ЛС ВОЈИН - 53, Куманово, опремљена радарима 1Д и 10Д, командир кап. I кл. Јован Тикваровски. По расформирању батаљона, на дужност командира постављен је мајор Божидар Динић, а за његовог заменика одређен је кап. I кл. Тикваровски. Већ наредне године мајор Динић одлази на дужност начелника пуковског ЦВОЈ и дужност поново преузима кап. I кл. Тикваровски.

•РОСт - 46, Ерђелија (код Штипа), опремљен радаром 1Д, први командир поручник Богдан Декић. У марту 1957. године јединица је премештена из Ерђелије у село Пирава код Валандова, а командир је постао поручник Младен Пузић. На овом положају јединица је остала до краја свог постојања.

•Исте, 1957. године са радаром 1Д формиран је РОСт у рејону Прилепа. Командир јединице био је потпоручник Ђорђе Тодоровски. Јединица је у наредном периоду премештена на нови РП у Битољу.

Формацијом су биле планиране још две јединице са радаром АН/ТПС-1Д, у Пироту и изнад Делчева (Чавка), али је њихово формирање одложено за касније због неприпремљености радарских положаја.

Новоформирани 275. пВОЈИН је у свом саставу имао јединице 105. и новоформираног 109. 6ВОЈИН.

Сурови климатски услови

Команда пука са заштитном и наставном четом и позадинским јединицама налазила се у Загребу (Бранимирова улица на Боронгају).У августу 1956. године, команда пука са приштапским јединицама премешта се у гарнизон Лучко. За првог команданта пука постављен је потпуковник Хивзо Малохоџић, за начелника штаба мајор Никола Робић, за помоћника за МПВ мајор Мирко Коркут, а помоћника за позадину мајор Карло Болтар. У току 1957. године, потпуковник Малохоџић одлази у Команду РВ на дужност начелника Одељења ВОЈИН, за новог команданта постављен је потпуковник Никола Робић, а за начелника штаба мајор Иван Преглеј.

Пуковски ЦВОЈ размештен је у Лучком. За начелника ПЦ ВОЈ постављен је мајор Никола Милићевић, а начелника оперативне сале мајор Чедо Продановић. Од 1957. године на дужности начелника ПЦ ВОЈ био је мајор Добривоје Дробац, дотадашњи командир из Бјеловара.

Команда 105.6ВОЈИН била је дислоцирана у Загребу. За команданта батаљона постављен је мајор Иван Преглеј и батаљон је по формацији имао следеће јединице:

• ТС ВОЈИН - 33, Пљешевица, била је предвиђена формацијом, али није формирана. Било је предвиђено да радар АН/ФПС-8 буде задејствован на Пљешевици али се због сурових климатских услова одустало од изградње РП на тој локацији;

•ЛС ВОЈИН -31, Куриловец, са радарским комплетом 1Д-10Д, командир мајор Стјепан Матаушић. Почетком 1959. године јединица је опремљена радаром АН/ФПС-8 (из Пуле) као основним осматрачким радаром и 10Д као висиномером и постаје ТС ВОЈИН (уместо Пљешевице);

•ЛС ВОЈИН - 32, Бјеловар, опремљена радарским комплетом 1Д-10Д, командир мајор Добривоје Дробац, а од 1957. године кап. I кл. Стево Глумац;

•РОСт-24, Свети Ленарт, предвиђен формацијом, формиран је 1956. године и опремљен радаром 1Д. У јануару 1958. године, јединица је предислоцирана у гарнизон Лучко и преведена у резерву пука;

•РОСт - 25, Вараждин (к. Вараждин брег), опремљен радаром П-2М, командир поручник Станко Ненадовић, а од 1957. године капетан Божидар Преда;

• у састав пука 1956. Године улази РОСт Осијек са радаром АН/ТПС-1Д;

Шта је донео VII конгрес СКЈ

•ради обезбеђења рада конгреса СКЈ у априлу 1958. године у рејону Љубљана поље формирана је ЛС ВОЈИН - 71 (1Д-10Д). Станица је формирана дислокацијом ЛС ВОЈИН из Дервенте и враћена је на своју локацију по окончању Конгреса. Тиме су уједно испитане могућности осматрања са поседнутог положаја јер је у том рејону био планиран развој станице ВОЈИН;

•10 ВОСт лоцираних дуж границе према Аустрији и Мађарској.

Команда 109. 6ВОЈИН била је дислоцирана у Пули на будући радарски положај Монте Копе, командант батаљона је био мајор Петар Јерковић и батаљон је по формацији имао следеће јединице:

•ЛС ВОЈИН - 72, Земуник, опремљена радарским комплетом 1Д-10Д, командир кап. I кл. Душан Хост;

•РОСт - 23, Галижана (код Пуле), опремљен радаром 1Д, командир поручник Миленко Пејаков. РОСт је расформиран 1956. године и у Пули, на РП Монте Копе, формирана је ЛС ВОЈИН са радарским комплетом 1Д-10Д. Због знатно повољнијих климатских услова и погодног положаја за радарско осматрање, у другој половини 1956. године у Пули на РП Монте Копе постављен је и задејствован радар АН/ФПС-8 (био је предвиђен за Пљешевицу). Радар АН/ФПС-8 је радио првенствено ради обуке, а основни осматрачки радар био је радар 1Д. То је била прва ТС ВОЈИН која је успешно задејствована са радаром АН/ФПС-8. Командир тако јаке станице био је мајор Петар Јерковић, дотадашњи командант батаљона у Пули, а од 1957. године мајор Иван Банчић, док је поручник Пејаков био командир радарског вода. Пре него што је станица задејствована, на аеродрому у Пули одржан је једномесечни курс за радарске механичаре и техничаре на радару АН/ФПС-8. На самој ТС-33 од марта 1957 године организован је тромесечни курс за радарске механичаре за радар АН/ФПС-8. У децембру 1958. године радар АН/ФПС-8. У децембру 1958. године радар АН/ФПС-8 премештен је из Пуле у Куриловац. ТС-33 у Куриловцу је потпуно оформљен у току 1959. године. У Пули је остао ЛС ВОЈИН са радарским паром 1Д-10 Д.

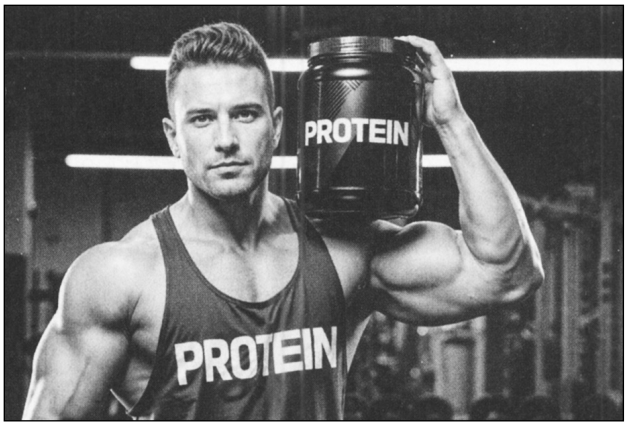
(Наставља се)

Раица Бошковић

Живот из дана у дан

МОДА НЕ СМЕ ДА ЗАМЕНИ РАВНОТЕЖУ

Док високопротеинска исхрана постаје глобални тренд, стручњаци подсећају да здравље не лежи у екстремима, већ у балансу

Дуготрајно и неумерено повећање протеина може довести до болести

Протеински шејкови, високопротеински јеловници и дијете са минимално угљених хидрата постали су један од највећих нутритивних трендова данашњице. Док се на друштвеним мрежама протеини представљају као готово универзално решење за мршављење и „здрав живот", тржиште нуди све више производа обогаћених беланчевинама - од грицкалица и напитака до кафе. Професорка др Весна Срећковић Димитријевић, ендокринолог Клинике за ендокринологију, дијабетес и болести метаболизма Универзитетског клиничког центра Србије, упозорава да претерани унос беланчевина може озбиљно да наруши здравље.

- Нова пирамида исхране препоручује да се угљени хидрати спусте за 20 одсто, у односу на раније препоруке, а да се беланчевине подигну са ранијих 14 до 16 на 20 до 25 одсто, то јест са 0,8g на1,2до 1,6g протеина по килограму. То је тренд који мене плаши - каже професорка.

Она подсећа да су се препоруке раније заснивале на другачијем односу нутријената. Већ три деценије професорка стално модификује и унапређује јеловнике који су у својој основи медитерански и који су се кроз вишедеценијску клиничку праксу показали као веома значајни и корисни у превенцији и лечењу метаболичког синдрома, гојазности, инсулинске резистенције, предијабетеса, дијабетеса, атеросклерозе, масне јетре, неплодности, сексуалне дисфункције, депресије и карцинома.

- У ранијим препорукама имали смо 55 до 60 одсто сложених угљених хидрата из воћа, поврћа и житарица, масти од 25 до 30 процената, доминантно маслиново уље 11 до 15 одсто, а беланчевине су чиниле 14 до 16 одсто дневног калоријског уноса. Данас се све окреће у корист протеина, угљени хидрати се смањују за 20 одсто од ранијих препорука, а беланчевине да се повећају на 25 посто.

Бубрези су под великим оптерећењем

Опседнутост протеинима није случајна. Разлози су бројни - од продора фитнес културе и све већег фокуса на тренинге снаге, до страха од губитка мишићне масе који долази са старењем. Један од разлога су и лекови попут „Оземпика", који могу довести до губитка мишићне масе, па је повећан унос протеина постао важан за очување структуре тела.

Професорка истиче да о овој теми говори са посебном одговорношћу јер се деценијама бави болестима бубрега и метаболизма, а пре више од 30 година докторирала је на тему ензима N-ацетил-бета глукоза- минидазе (НАГ-а) као раног показатеља бубрежног оштећења пре микроалбуминурије код пацијената оболелих од дијабетес мелитуса.

- Сви моји пацијенти долазе са 24-часовним урином, где меримо клиренс креатинина и микроалбуминурију. То су важни показатељи функције бубрега.

Како наводи, један од раних показатеља оштећења јесте микроалбуминурија - присуство малих количина протеина у урину.

Према њеним речима, дуготрајно и неумерено повећан унос протеина може повећати ризик од хроничних обољења, нарочито код особа које већ имају метаболичке поремећаје или склоност ка бубрежним болестима.

Весна Срећковић Димитријевић

-Људи који су на хиперпротеинској исхрани стављају своје бубреге под велико оптерећење, код њих налазимо повећан клиренс креатинина и повећану брзину гломеруларне филтрације. Једног дана кад дође до бубрежног оштећења протеини почињу да „цуре", бубрези их пропуштају и јавља се протеинурија, губитак протеина који се појављују у урину. Тада пада ниво протеина у организму и серуму, особа почиње да отиче и развија се манифестно бубрежно оштећење - објашњава она

-То је један од разлога због којих је претерано протеинска исхрана опасна. Други је ризик од малигних болести. Хиперпротеинска исхрана заснована на намирницама животињског порекла (месо и млечни производи) подиже ниво хормона који се зове инсулину сличан фактор раста 1 (ИГФ-1) што може подстаћи развој карцинома. Такође исхрана пребогата протеинима, а сиромашна дијетним влакнима, мења састав цревне флоре. Стварају се токсични метаболити који повећавају упалне процесе и ризик од рака дебелог црева. Биљни протеини из махунарки, печурака, орашастих плодова, житарица богати су дијетним влакнима, антиоксидантима, фитохемикалијама које активно блокирају процесе настанка тумора. У књизи „Пост - пут у живот"-хришћански пост као метод превенције и лечења дијабетеса, атеросклерозе и рака постоји поглавље где сам писала о посној исхрани у превенцији рака. И сама сам пре 16 година прошла кроз ту болест. Не кријем то, већ сведочим о свом искуству и можда ми је Господ и дао ту болест да бих

Природни извори протеина

НАЈБОЉИ ИЗВОРИ ПРОТЕИНА

Бело пилеће месо - око 30 g протеина на 100 g;

Риба (туна, лосос, пастрмка, сардина) - од 20 до 24 g протеина на 100 g;

Махунарке (пасуљ, леблебије, соја) - до 12 g протеина на 100 g; Јаја - беланце садржи око 26 g протеина на 100 g;

Орашасти плодови - бадеми, ораси, кикирики и друге врсте богати су протеинима и здравим масним киселинама; Млечни производи - млеко, јогурт и сир обезбеђују вредне беланчевине;

Карфиол, броколи и прокељ - поред протеина садрже и значајне количине влакана;

Кукуруз шећерац - добар је извор протеина и комплекса Б витамина;

Банане - садрже мање количине протеина, али су богате калијумом и корисне за варење.

данас могла да помажем људима и да о томе говорим.

Хиперпротеинска исхрана повећава ризик за инфаркт и шлог. То мора јасно да се каже, инсистира професорка и указује на везу исхране и кардиоваскуларног здравља.

Како исхрана утиче на срце и крвне судове

-Хомоцистеин је важан маркер атеросклерозе и показује ризик за инфаркт, шлог и друга васкуларна обољења. У нашем клиничком раду налазимо повишене вредности хомоцистеина код гурмана, на хиперпротеинској исхрани из месних и млечних производа. Код људи који посте и хране се умерено биљним протеинима из махунарки, поврћа, печурака, орашастих плодова и житарица вредности хомоцистеина су на доњим границама нормале и то објашњава значај поста у превенцији атеросклерозе.

Она додаје да је у својој пракси често виђала колико промене исхране могу да утичу на метаболичке параметре.

Професорка каже да су традиционални модели исхране, попут поста и медитеранске исхране, и даље најбољи пут ка очувању здравља.

- Пост и медитеранска исхрана су у великој мери еквивалентни - много поврћа, воћа, житарица, маслиновог уља и рибе. Пост је чак и здравији јер нема животињских масти.

Подржава и принципе аутофагије, односно периода од 12 до 14 часова без хране током ноћи.

-Ако направимо прозор без јела од шест или седам увече до осам или девет ујутру, тиме можемо да помогнемо редукцију телесне тежине и превенцију гојазности и придружених болести.

Тајна је у влакнима

Према њеним речима, највећи проблем модерне исхране није само превише протеина, већ и недостатак дијетних влакана.

-Тајна моје исхране је функционална исхрана богата влакнима - воћем, поврћем и житарицама. Када једемо такву храну, она даје ситост, помаже регулисање шећера и масноћа и штити организам од бројних придружених болести, посебно рака дебелог црева...

Посебно наглашава да воће не треба неоправдано избацивати из исхране.

-Није тачно да воће не треба јести јер је „пуно шећера". Само код одређених стања, као што су метаболички синдром, инсулинска резистенција, предијабетес или дијабетес, треба избегавати грожђе, смокве, шљиве, банане, сушено и кандирано воће. Ако се једе банана, боље је да буде мање зрела јер садржи више резистентног скроба и мање фруктозе.

На крају, професорка поручује да ниједна екстремна дијета није добро решење и да је кључ у балансу.

-Не треба претеривати ни са једним нутријентом. Организму су потребни и угљени хидрати, и масти, и протеини-есенцијалне градивне материје неопходне за раст мишића, рад хормона и имунитет, али у правилном односу.

С. Ступарушић
Извор: *Магазин*

КОЛИКО НАМ ЈЕ ПОТРЕБНО ПРОТЕИНА

Протеини су важни за нормално функционисање организма, али опасност лежи у томе што се ултрапрерађени производи са додатим протеинима често доживљавају као здрави, иако не могу да замене нутритивно богате намирнице попут меса, рибе, махунарки и поврћа.

На основу вишедеценијског искуства у креирању јеловника, професорка др Весна Срећковић Димитријевић препоручује да беланчевине чине највише 16 одсто укупног дневног уноса.

- Код жена које су на режиму исхране од око 1.500 килокалорија дневно, то може да значи једно парче белог меса или рибе од око 100 грама. Уз то иду варива - пасуљ, сочиво, боранија, грашак - и наравно салата. За доручак је довољно 20 до 30 грама ћуретих или пилећих прса. Током поста месо може да се замени рибом, па је, на пример, конзерва туњевине од 90 грама добра замена за шницлу исте тежине.

Како побољшати слух

ТЕХНОЛОШКИ БУМ

Један од најчешћих здравствених проблема у свету, који веома лако може да се реши, јесте оштећење слуха. Статистике указују да једна од шест одраслих особа има оштећен слух. Тестирања су потврдила да две трећине одраслог становништва наше планете изнад од 70 година живота има оштећење слуха. Тај проблем повећава ризик од настанка деменције и депресије, због друштвене изолације услед смањења когнитивне функције.

Оштећење слуха утиче на квалитет живота много више него што се сматра.

Управо из поменутих разлога, у ото-аудиолошким центрима ZONEX свакој особи и сваком решењу приступа се индивидуално и темељно. Нема изговора за одлагање решења, односно коришћења слушних апарата. Захваљујући високој технологији, ови слушни апарати су веома поуздани. Они не само да појачавају звук, већ филтрирају звуке и издвајају говор од околне буке. Веома дискретни „помоћници" опремљени су сензорима и вештачком интелигенцијом која омогућавају разумевање говора у сваком окружењу, чист и јасан звук.

Ото-аудиолошки центар Zonex присутан је на нашем тржишту 25 година. У својим специјализованим центрима у Београду и Новом Саду врши дистрибуцију слушних апарата реномираног светског произвођача који у својој палети производа има одговарајуће решење за сваку особу којој је слух оштећен. Осим производа врхунске технологије, ови центри пружају стручне и свеобухватне услуге особама које користе слушне апарате, као и консултантске и услуге овлашћеног сервиса, затим додатну опрему, батерије за слушне апарате и индивидуалне шкољке за слушне уређаје.

Своје производе и услуге Zonex пружа уз налог војног и цивилног осигурања.

Адресе ото-аудиолошких центара Zonex:

Београд, ул. Сазонова 18а, Врачар тел. 011 3443 081

Нови Београд, ул. Булевар Црвене армије 11в Насеље Белвил (зграда „Лала") тел.011 77 09 099

Нови Сад, ул. Булевар ослобођења 111 тел. 021 66 22 757

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ
Удружење војних пензионера Србије
Београд, Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Миломир Миладиновић

Насловна страна:

Звонимир Пешић

Година XXIV. Број 269 ЈУН 2026.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Мр Александар Симоновски, мр Милан Шумоња, Будимир М. Попадић, Душан Старчевић, Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ

Предраг Добић (Сремска Митровица), Будимир М. Попадић (Нови Сад), мр Александар Симоновски (Крушевац), Јован Симић (Краљево), Зоран Јашовић (Ниш) и Трајче Митушев (Земун) Јанко Мићић (Крагујевац)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Редакција, дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

Лист излази месечно.
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења http://www.uvps.rs/

ISSN 1452-3809

ЦИП – Каталогизација у публикацији Народна библиотека Србије Војни ветеран ИССН 1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи закљученог са УВПС, адвокати: ***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Иванијум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395; Клијенте прима: уторком: од 17.00-19.00 часова;
За потребе војних пензионера обављаће следеће правне послове: даваће бесплатне правне савете и пружаће све остале адвокатске услуге уз накнаду по важећој адвокатској тарифи умањеној за 30 одсто (адвокат Ивана Јовановић).

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахране преко Удружења војних пензионера Србије требало би да знате да услуге могу користити чланови УВПС, чланови њихових породица, као и сви остали војни осигураници.

Преко Удружења могу се добити комплетне услуге везане за сахрану:
- организација и заказивање термина за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почасти,
- помоћ око сређивања докумената пре и после сахране ради регулисања права чланова породице после смрти војног осигураника,
-Умањење укупних трошкова за висину рефундације
- бесплатан долазак у стан породице преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се добити у месним и општинским организацијама УВПС, или директно на тел. 064/1660-423 и 011/3181-812.

ЗАКАЗИВАЊЕ ПОЧАСТИ ЗА САХРАНЕ

У београдском гарнизону заказивање почасне јединице ради одавања почасти преминулим старешинама може се обавити путем следећих телефона:
у радно време: 011/300-5200
у ванрадно време: 011/206-4569

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

Не рушите споменике. Замените им маске.

Комунизам је радикално одстрањен. Убијају нас метастазе!

Предао је партију и продао гарнитуру.

Беде је бар у изобиљу.

Наздрављање победама води у цирозу.

Мазохизам је пристајање по сваку цену

Атомска печурка свет је цивилизације.

Празан стомак, а пуна уста хвале.

Зоран Р. Ковачевић

TANJA dent
Стоматолошка ординација
„ТАЊА ДЕНТ”
Телефон:+381 63 214 800
Михаила Булгакова 50а, Београд
е-маил:
dr.tanjavukmirovic@yahoo.com
Пружа све врсте стоматолошких услуга војним пензионерима и члановима њихове породице, са 10% попуста.
Такође се нуди и могућност одложеног плаћања на више рата.
Др Тања Вукмировић
специјалиста опште стоматологије
Прегледе можете заказати на:
063/214-800 / 061/252-8686
Радно време од 12 до 20 х

ДОПУНСКА УСЛУГА

Услуге погребног оркестра Београд на сахрани, кремацији, испраћају, помену.
http://www.pogrebniorkestar.rs/
Aleksandar +381643930694
+381638088919